

SEISMONAUT

Evaluering Vadehavscentret

Udarbejdet af Seismonaut for Vadehavscentret
Februar 2021

Indhold

1. Indledning	3
2. Konklusion	5
3. Baggrund	9
• Et nyt perspektiv på læring i udstillinger	
• Præsentation af temarum i udstillingen	
4. Om gæsterne	16
5. Evaluering af udstillingen	20
• Æstetikken bliver en del af formidlingen	
• Gæsterne får en større forståelse for Vadehavets natur og kultur	
• De interaktive formidlingsformer gør besøget til en deltagende og social oplevelse	
• Tid til fordybelse og refleksion	
• Sammenhæng og udstillingsflow	
• Vadehavscentret i børnehøjde	
6. Metode	41
7. Bilag: Forandringsteori	45

1. Indledning

Seismonaut har gennemført en evaluering af Vadehavcentrets udstillinger Trækfuglenes Vadehav og Vadehavsfortællinger for Vadehavscenret.

Formålet med evalueringen har været at afdække, hvordan udstillingens æstetiske udtryk og forskellige formidlings-elementer påvirker de besøgende og bidrager til oplevelse og læring under besøget. Med andre ord hvilke spørgsmål sætter et besøg på Vadehavscenret hos gæsten i form af nye erkendelser, viden eller perspektiver i forhold til naturen og kulturen i Vadehavet og det globale økosystem, det er en vigtig del af.

Vadehavscenret genåbenede i 2017 i nye og markante rammer og udgør porten til Vadehavet. Vadehavscenret har siden genåbningen fået stor opmærksomhed fra både publikum og medier for sin særlige arkitektur og udstillingsdesign. I 2019 havde Vadehavscenret 92.000 besøgende og på trods af nedlukning i foråret 2020 og diverse begrænsninger grundet covid-19 pandemien lagde 72.000 turen forbi Vadehavscenret i 2020.

Som Videnspædagogisk Aktivitetscenter er det Vadehavscenrets formål at tilbyde lærerige, praktisk orienterede og udfordrende aktiviteter

for alle sanser. Centralt i den forbindelse er Vadehavscenrets udstillinger, der både formidler Vadehavets natur- og kulturhistorie samt klæder de besøgende på til at deltage i de mange forskellige aktiviteter, der udfolder sig i Nationalpark Vadehavet.

På den baggrund efterspørger Vadehavscenret en større viden om betydning af de formidlingsmæssige og æstetiske greb i udstillingen i forhold til gæsternes samlede udbytte og læring efter et besøg på Vadehavscenret.

Rapporten samler indsigter i forhold til gæsternes oplevelser og udbytte af udstillingerne. Evalueringen er baseret på kvalitative metoder indsamlet på Vadehavscenret fra juni til oktober 2020.

Læsevejledning

Rapporten indledes med evalueringens konklusioner i **afsnit 2**.

Afsnit 3 introducerer evalueringens grundlag og baggrund samt giver et overblik over de forskellige udstillingsrum. I **afsnit 4** gives et indblik i de gæster, der besøger Vadehavscenret og deres forskellige forudsætninger for besøget. **Afsnit 5** præsenterer de sammenfattende indsigter baseret på den kvalitative dataindsamling. Afslutningsvist udfoldes metoden bag evalueringen i **afsnit 6**.

“Det er lykket at skabe en helhed. Gode materialer og stor respekt for naturen. Det er meget æstetisk og visuelt. Og så er der meget interaktivt man kan trykke på, men hvor overfladerne rundt om er flot bearbejdet og flotte materialer. Der en stor grad af poesi over det.”

Besøgende på Vadehavscentret

2. Konklusion

Evalueringen har fokus på at undersøge gæsternes adfærd og interaktion i udstillingen for at afdekke betydningen af de æstetiske og kunstneriske virkemidler i forhold til formidling og læring. Evalueringen er baseret på kvalitative data, der er indsamlet på Vadehavscentret samt opfølgende telefoninterviews 1-2 måneder efter besøget. Der er blandt andet gennemført 47 korte interviews med gæster i udstillingen samt 8 dybdegående walk-alongs, hvor vi har fulgt med gæsterne rundt under hele deres besøg i udstillingen.

I det følgende præsenteres evalueringens konklusioner i forhold til udstillingens lærings- og oplevelsespotentialer.

Vadehavscentret appellerer til et bredt publikum

Vadehavscentret tiltrækker en bred og varieret gruppe af gæster. Fra skoleklasser på lejrskoletur, over børnefamilier og par i næsten alle aldersgrupper til større grupper af venner, foreninger eller familier med flere generationer. De forskellige konstellationer skifter også over året, hvor børnefamilierne dominerer i skoleferierne, mens

det ældre publikum fylder i skuldersonerne, hvor særligt perioden med Sort Sol i efteråret tiltrækker mange gæster.

Det er en central pointe i evalueringen, at læring og udbytte hos den enkelte gæst er tæt forbundet til selve konteksten for besøget. Det stiller særlige krav til det konkrete udstillingsdesign og de valgte formidlingsgreb. Udstillingen skal med andre ord kunne rumme kompleksiteten i på en gang at formidle en samlet (fælles) oplevelse, samtidig med at den tilbyder forskellige indgange til det tematiske og faglige indhold, der understøtter læring på forskellige niveauer.

Evalueringen viser, at de forskellige besøgsmoder ofte smelter sammen og kan være repræsenteret i den enkelte besøgs-konstellation, fx i en familie eller en gruppe af venner. Så selvom de fleste besøgere Vadehavscentret sammen med andre, er den enkeltes oplevelse og udbytte af udstillingen farvet af vedkommendes personlige præferencer og forventninger samt den sociale dynamik i den konstellation, de indgår i. Der

sker typisk det, at man indtager forskellige roller under besøget. Nogle er aktive og tager styringen (fx en forældre der tager facilitatorrollen for sit barn), mens andre forbliver mere passive og blot følger med de andre rundt i udstillingen. Rollerne kan ligeledes skifte undervejs i oplevelsen af udstillingen, så eksempelvis børnene tager over ved en bestemt aktivitet eller der sker et skift mellem, hvem der er aktive og passive gruppen.

Æstetiske og kunstneriske virkemidler - en ny måde at skabe læring på

På Vadehavscentret har udgangspunktet for at skabe et inspirerende og oplevelsesbaseret læringsrum været at bruge æstetik og design som gennemgående greb. De otte udstillingsrum i Vadehavscentret er opbygget med et gennemgående æstetisk udstillingsdesign, der er en integreret del af formidlingen af trækfuglene, dyrelivet, naturen og kulturhistorien i Vadehavet. Formidlingen trækker eksempelvis på kunstneriske elementer, hvor fænomener og genstande fra Vadehavet præsenteres som

egentlige kunstværker eller kunstinstitutioner. Brugen af æstetiske og scenografiske virkemidler i udstillingens design benyttes også på andre nyere museer og i udstillinger rundt om i landet. Vadehavscentret adskiller sig imidlertid ved, at æstetikken og kunstreferencerne her er gjort til det bærende element, der skaber sammenhængen på tværs af udstillingsrummene. Det bidrager til at gøre Vadehavscentret til en helhedsoplevelse, hvor der er et tæt samspil mellem arkitekturen, set udefra, og oplevelsen inden for i forhold til rumdesign og udstillingens æstetik.

Uformelt og oplevelsesbaseret læringsrum af høj kvalitet

Evalueringen viser, at det gennemgående æstetiske greb kombineret med en bred variation af formidlingsformer (lyd, film, billeder, interaktive installationer, genstande og scenografiske elementer) skaber et uformelt og oplevelsesbaseret læringsrum af høj kvalitet. Gæsterne beskriver, at der er en rar og rolig atmosfære i udstillingerne, som gør, at de føler sig velkomne, og at udstillingsrummene er indbydende og overskuelige. Evnen til at sætte en stemning og skabe inspirerende rammer har betydning for de besøgendes adfærd i udstillingen, og hvordan de tilgår den viden, der formidles. Det er tydeligt, at de æstetiske rammer og måden formidlingen præsenteres på i udstillingen bidrager til, at gæsterne er opsøgende og nysgerrige på de

forskellige elementer i udstillingen. De interagerer med udstillingens interaktive elementer og installationer og går i dialog med hinanden om det, de ser og oplever.

Udbyttet og læringen af udstillingen er derfor i høj grad drevet af gæstens eget engagement og interesse. Dette understøttes af variationen i formidlingsformer i hvert rum, som gør, at der er flere indgange til den viden, der formidles. Vadehavscentret lykkes således i vid udstrækning med at imødekomme den grundlæggende udfordring, der ligger i, at gæsterne i den konkrete besøgssituation kommer med forskellige forudsætninger for læring. Gennem det æstetiske og sanselige bliver læringsdimensionen en integreret del af den samlede oplevelse.

Æstetik og læring i samspil og modspil

Evalueringen viser også, at der er en fin balance for, hvornår æstetikken bidrager til læring, og hvornår den kan blive en barriere for læringen.

Det æstetiske afsæt for udstillingen har medført nogle klare til- og fravalg i både opbygning, formidling og flow rundt i udstillingen. Flere elementer rundt om i udstillingen har enten meget sparsom eller ingen forklaring eller hjælpetekst. Det er et bevidst valg truffet ud fra ønsket om at pirre gæsternes nysgerrighed til selv at finde svar, men også for at infotekster eller lignende ikke

bryder med det gennemgående æstetiske udtryk.

Evalueringen viser, at nogle elementer fungerer uden at blive formidlet og bidrager til udstillingens samlede udtryk, sanselighed og atmosfære. Det stærkeste eksempel herpå er rum-installationen i 'Afrejsen', som i kombinationen af video, lyd og de mange små LCD-paneler, der hænger fra loftet, giver en stærk og sansemættet oplevelse. Ved at bruge et tydeligt kunstnerisk greb giver installationen gæsten oplevelsen af at stå på nærmeste hold, når de store fugleflokke letter og lander (et af de naturfænomener, der særligt kendetegner Vadehavet). I stedet for at betragte fænomenet udefra giver det følelsen af at stå midt i den. Det giver oplevelsen en sanselighed og et rummeligt nærvær, som et helt unikt, og som bliver en fysisk manifestation af udstillingens ambition om - gennem sanser og følelser - at komme helt tæt på naturen og fuglene i Vadehavet. At mærke Vadehavet, hvor læringen sætter sig som en kropslig og fysisk erfaring.

Denne form for æstetisk formidling fungerer dog ikke for alle. Hvor nogle fremhæver rummet som den største oplevelse i udstillingen, er andre helt afvisende og udtrykker, at det ikke gav mening for dem, hvorfor de hurtigt gik videre.

På den måde er der flere elementer i udstillingen, der ikke er selvforklarende, hvilket bliver en udfordring for en del af gæsterne. De kan

ikke afkode formidlingsgrebet og sammenhængen til den øvrige formidling i udstillingen. Dermed bliver det æstetiske ikke en nøgle til større forståelse og viden, men i stedet en barriere for læring.

For en del gæsters vedkommende betyder det, at de vælger de dele fra, der ikke umiddelbart giver mening for dem, eller hurtigt går videre, når de ikke kan afkode, hvad der formidles. Et andet eksempel er sandkasse-installationen i 'Livet i Vadehavet', hvor særligt børn prøver den, mens mange voksne blot betragter den uden at interagere med den. I begge tilfælde forbliver den bagvedliggende fortælling om digerne og Ribes placering over vandlinjen uformidlet. Noget af det samme gør sig gældende i rummet 'Vadehavsfortællinger'. Her har nogle svært ved at afkode sammenhængen mellem de mange genstande i opstillingen midt i rummet og de interaktive skærme, hvor formidlingen ligger gemt. Konsekvensen er, at de hurtigt forlader rummet igen, uden at have interageret med den interaktive del af udstillingen (skærmene). Igen bliver den uforklarede opstilling af genstande en barriere for læring for en del af gæsterne.

Samlet set er der behov for i højere grad at hjælpe denne gruppe i gang, så barrieren for at tilgå udstillingens indhold bliver mindre. Ligesom æstetikken kan understøtte formidlingen, kan den derfor også stå i vejen for læring. Denne

udfordring gælder særligt ved de installationer, der har et dybere og 'skjult' formidlingslag.

Selve grebet med at integrere et skjult formidlingslag i udstillingen kan have stor værdi, hvilket evalueringen også viser. Et eksempel herpå er blandt dem, der selv knækker koden i 'Vadehavsfortællinger'. Her opleves muligheden for at dykke ned i historien om de enkelte genstande til gengæld yderst positiv, og de kan bruge lang tid på at undersøge de forskellige genstandes historie og tilhørende kildemateriale. Så det er i høj grad et spørgsmål om, hvordan de skjulte lag præsenteres, og at der er en tydelig sammenhæng til de genstande eller det tema, de er relateret til.

Større forståelse og kendskab til Vadehavet

Det kvalitative datagrundlag for evalueringen indikerer samlet set, at gæsterne får et øget kendskab og forståelse for Vadehavet gennem udstillingen.

For den brede gruppe handler det om, at de får en grundlæggende forståelse for, hvad Vadehavet er, og hvordan det fungerer, som de ikke havde på forhånd. De får viden om Vadehavets betydning for de millioner af trækfugle, der hvert år er afhængige af området som spisekammer, og for de enorme naturkræfter der på spil med tidevandets daglige rytme og stormflo-

derne gennem tiden. Vadehavet som fænomen kan i sig selv være lidt af et mysterium og svært at afkode, når man oplever det på egen hånd. Her bidrager udstillingen til at give gæsterne et indblik i områdets særlige kendetegn og sammenhænge, og samtidig viser, hvilke oplevelser naturen i Vadehavet gemmer på. Flere giver således udtryk for, at de i forlængelse af deres besøg gerne vil ud og opleve Vadehavet (igen) eller at de har fået lagt et ekstra lag til deres tidligere oplevelser af området (de genkender og har fået viden om fx fugle, de har set i Vadehavet). For dem med stort forhåndskendskab og interesse er der også nyt at hente. Det kan være en nuancering af den viden de allerede har eller detaljer, de ikke kendte i forvejen. Men det handler også om glæden ved at have et sted, hvor man kan dyrke sin interesse, og som man gerne vender tilbage til.

Temarum giver gæsten mulighed for selv at styre oplevelsen

Udstillingen er temabaseret og de enkelte udstillingsrum kan derfor opleves uafhængigt af hinanden. Evalueringen viser, at den tematiske opbygning helt overvejende opleves positivt af gæsterne, og at de formår at navigere rundt i udstillingen på egen hånd.

En styrke ved den temabaserede opbygning i Vadehavscentret er, at gæsten selv styrer flowet

rundt i udstillingen. Det vil sige, at man intuitivt går efter det, der fanger ens opmærksomhed. Dette bidrager til den bagvedliggende tanke med udstillingen om, at læringen bliver drevet af gæstens egen nysgerrighed og lyst til at dykke ned i udstillingen. Samtidig undgås flaskehalse i udstillingen eller overfyldte rum, da gæsterne selv har mulighed for at søge væk, hvis de oplever, at der er fyldt et sted. Dette er særligt en fordel i perioder med stort dagligt besøgstal eksempelvis i sommerferien. Det giver også bedre muligheder for at have skolebesøg og almindelige gæster samtidig, uden at de går i vejen for hinanden.

Oplevelsen er således mindre styret, end man ser andre steder. Dette giver på den ene side en høj fleksibilitet i oplevelsen og flere valgmuligheder for den enkelte gæst i forhold til at skabe sin egen tur rundt i udstillingen, men det kræver samtidigt, at gæsten er indforstået med, at det er præmissen for oplevelsen.

For nogle bliver valgfriheden derfor et forstyrrende element i oplevelsen. De søger den 'rigtige vej' rundt i udstillingen, selvom pointen er, at man netop vælger sin egen vej. Det influerer ikke nødvendigvis på den samlede oplevelse, men det giver nogle ophold i oplevelsen, hvor fokus bliver fjernet fra selve udstillingen, og i stedet rettet mod at finde rundt og orientere sig.

Der er også eksempler på, at nogle er usikre på, om de har været rundt i hele udstillingen, da rummene 'Afrejsen' og 'Vadehavsfortællinger' kun kan tilgås fra det tilstødende rum og derfor ikke har flere indgange som de øvrige rum. Dette kan netop være udfordringen ved en åben og tematisk opbygning i modsætning til en mere stramt styret og lineært udstillingsflow, som til gengæld har andre udfordringer.

Med den tematiske opbygning er der derfor et ekstra behov for at give gæsterne et overblik over udstillingen og indrette de enkelte rum, så de formidlingsmæssigt fungerer fra alle indgange.

En udstilling for både børn og voksne

Særligt i sommerperioden og skoleferier er der mange familier med børn. Hertil kommer de mange skoleklasser, som hvert år besøger udstillingen som del af et skoleforløb. Forældrene oplever, at de lyse og imødekomende rum med både rummelige interaktive installationer, videoprojektioner på vægge og små film gør Vadehavscentret velegnet for børn. Det er et sted, hvor børnene godt tør gå rundt på egen hånd, og det beskrives som kontrast til de ofte mørke udstillingsrum på eksempelvis kulturhistoriske museer. De sanselige elementer og muligheden for at røre og interagere med udstillingen opleves ligeledes positivt af både forældre

og børn. Særligt de elementer i udstillingen, hvor man som familie kan gøre noget sammen - mikroskoperne i 'Himmelrummet', rørekarriet i 'Livet i Vadehavet' er populære. Børnenes oplevelse er i en vis grad afhængig af forældrenes aktive deltagelse, hvor forældrene bidrager til at formidle elementer i udstillingen til børnene. Dette kan være med til at styrke læringen hos både barnet og den voksne, fordi de indgår i en dialog og samtale om det, de oplever. Dette lægger i høj grad op til, at besøget er en social oplevelse mellem børn og voksne.

3. Baggrund

3. Baggrund

I det følgende beskrives udgangspunktet for evalueringen samt udstillingernes tematikker og formidlingsgreb.

Evalueringen er den første dybdegående undersøgelse af udstillingens betydning for gæsterne. På Vadehavscentret har det æstetiske udtryk spillet en helt central rolle i udviklingen af udstillingsdesign og formidling. Der er på den baggrund truffet en række til- og fravalg for at skabe en sammenhængende helhedsoplevelse på tværs af de tematiske udstillingsrum. I design og opbygning har der således været forskellige intentioner bag de valg, der er truffet, og en forventning om, hvordan udstillingselementer som genstande, scenografi, billeder, lyd- og videoinstallationer, interaktive stationer m.m. påvirker gæsten og skaber læring.

For at kvalificere evalueringens indsigter inddrager vi derfor det oprindelige udstillingsoplæg

fra JAC Studios. Dette er suppleret med en gennemgang af udstillingen med Vadehavscentrets leder samt egne observationer.

Den følgende gennemgang af formidlingsgreb og de enkelte rum i udstillingen fungerer som afsæt for evalueringen, hvor vi sammenholder Vadehavscentrets intentioner med udstillingen og de valgte formidlingsgreb med gæsternes reelle oplevelse og læring.

Et nyt perspektiv på læring i udstillinger

Over de seneste mange år er der sket et markant skift herhjemme og internationalt i måden at formidle natur og kulturhistorie på i udstillings-sammenhænge. I den bevægelse der er sket, har udstillingens position ændret sig fra at være en autoritet med viden til at blive en facilitator, der i stedet inspirerer og motiverer den besøgendes lyst til at tilegne sig ny viden og læring.

“Changes in museum exhibit design over the past few decades have been driven by the move away from the concept of museums as simply spaces for displaying objects to the concept of museums as multisensory experiences.”¹

I starten af 2000'erne introducerede Eileen Hooper-Greenhill betegnelsen post-museum, som adskiller sig fra det moderne museum ved at indtænke nye formidlingsformer². Med post-museet bliver det moderne museums envejskommunikation udvidet af en dialogisk kommunikation, hvor brugerinddragelse og interaktivitet bliver centralt. Der kan både være tale om analog og digital interaktion.

1 - John H. Falk & Lynn D. Dierking (2000)

Note: Vi er her opmærksomme på, at Vadehavscentret er et VPLC og ikke et museum. Men i en udstillingskontekst er det de samme forhold, som gør sig gældende på tværs af de to institutionstyper.

2 - Hooper-Greenhill (2007).

De besøgende kan inviteres til at bruge deres kroppe til at trykke, flytte, skubbe, trække eller føle analoge tredimensionelle elementer, eller til at bruge touchskærme, lytte til lydproduktioner, se film eller bevæge sig til en digital interaktion. Formidlingen begrænses altså ikke kun til det visuelle. De nye formidlingsformer giver mulighed for, at de besøgende gennem kropslig interaktion kan forstå objekterne på en mere omfattende måde. Dette åbner også for en bredere forståelse af den læring, der opstår i en udstilling.

I dag taler udstillinger og formidling derfor i langt højere grad til sanserne og til den kropslige og sociale oplevelse, hvor de tidligere næsten udelukkende talte til det rent kognitive. Fra at

være et mere formelt læringsrum, er museer og udstillingssteder som Vadehavscentret i dag i langt højere grad blevet oplevelsesbaserede og uformelle læringsrum³.

I udviklingen af Vadehavscentret har ambitionen været at skabe en multisensorisk, sanselig og engagerende oplevelse, hvor bygning og udstillingsdesign i forhold til tematik, formidling, æstetik, rummelighed og genstande inspirerer de besøgende til aktiv deltagelse, social interaktion, fordybelse og refleksion. Det er gjort ud fra en antagelse om, at en sanselig og æstetisk båret helhedsoplevelse øger de besøgendes interesse og engagement i det indhold, de præsenteres for undervejs, og derigennem styrker læringen.

Æstetik gennem udstillingsdesign og scenografi er et styrende formidlingsgreb i Vadehavscentret. Intentionen er at skabe en helhedsoplevelse, hvor rummet i sig selv er medfortæller gennem lys, lyd, grafik, farver og materialer. Som bærende princip er der blevet arbejdet med store flader og større installationer, høje krav til detaljeringsgrad og materialevalg samt enkelthed i det grafiske udtryk. Tilsammen skaber det en stærk sanselig stemning i rummene.

Udstillingen er derudover opbygget ud fra tre

overordnede formidlingsgreb:

- **“Super naturalisme”** som kommer til udtryk i film og audio.
- **“Illustreret naturalisme”**, der kendetegner alle 2D og 3D illustrationer og modeller i udstillingen samt
- **“Faktuelt”**, der udgør tekst og audio.

De tre formidlingsgreb anvendes gennem formidlingselementerne i forskellig grad i de i alt otte rum, der tilsammen udgør de to udstillinger

Figur 1

3 - Marianne F. Mortensen (2010): *Museumsmekanismer: optimering af forholdet mellem udstillingsdesign og -udbytte*

‘Trækfuglenes Vadehav’ og ‘Vadehavsfortællinger’.

Præsentation af temarum i udstillingen

Vadehavscentret består af to udstillinger i form af Trækfuglenes Vadehav og Vadehavsfortællinger. Trækfuglenes Vadehav er den primære udstilling, der fylder syv ud af otte udstillingsrum. Udstillingen Trækfuglenes Vadehav skal præsentere gæsterne for fuglenes rejse ind over Vadehavet, fuglenes spisekammer og deres afrejse mod en ny destination. Udstillingen består af seks temarum;

- Vadehavets landskab
- Himmelrummet
- Trækfuglenes anatomi
- Livet i Vadehavet
- Fuglenes træk
- Afrejse

Hertil kommer et mindre udstillingsrum med forskellige fuglearter, som gæsterne møder som det første i udstillingen, og som også kan ses ude fra, når man ankommer til bygningen.

Den anden udstilling - Vadehavsfortællinger - består af et enkelt rum af samme navn, som formidler det kulturhistoriske aspekt af livet ved Vadehavet.

Vadehavets landskab

Intentionen med rummet ‘Vadehavets landskab’ er, at rummet fungerer som indføring i Vadehavet. Gæsterne skal forstå vadehavsfænomenerne; tidevandet, månens betydning, kystens og digernes funktion og naturfænomener som stormflod.

Flere steder i rummet er der gjort brug af levende billeder. To store projektorer viser film på væggene med Vadehavets landskab, mens skærme med timelaps viser tidevandets ændring forskellige steder langs kysten.

For enden af en række træstøjer vises små illustrationer malet med akvarel af planter fra Vadehavet og tidevandstabeller, hvilket er med til at give rummet en kunstnerisk dimension. En stormflodsstøje markerer de stormfloder, der har udspillet sig langs kysten gennem tiden. Et stort analogt kort på væggen viser Vadehavskysten fra Skallingen og hele vejen ned til den Hollandske ø Texel. Tidevandet opleves gennem en planche og en træmodel, som de besøgende kan dreje rundt og få formidlet universets påvirkning på tidevandet.

Midt i rummet står en installation som har form som en sandkasse, der skal formidle forholdet mellem landskab og vandstand. Med hænderne kan gæsterne flytte tørt strandsand i en kasse

og påvirke en interaktiv projektion. De dybdeforskelle, som man skaber ved at flytte sandet, registreres af en dybdesensor. De steder, hvor man skaber en tør og plan overflade, vokser en grafisk visualisering af en by frem. Men så snart man flytter sandet og slipper vandet ind over byområder, vaskes konturenes af bygninger væk.

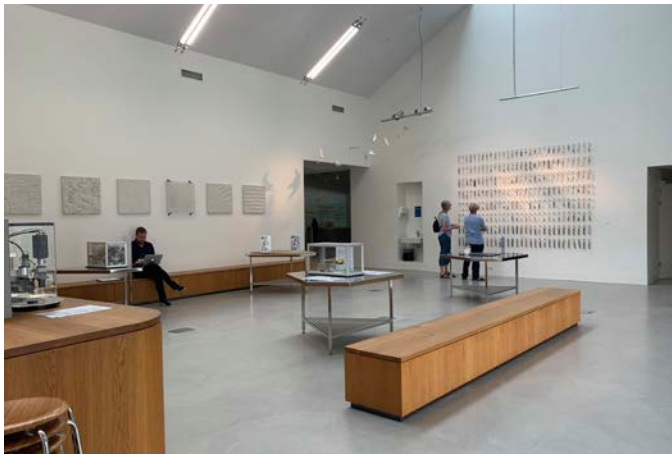
Ved siden af sandkassen står en stor bordmodel med et projiceret kort, der markerer kystlinien, øerne og Ribe by. Kortet projiceres oppefra med animation af tidevandets forandrende effekt på landskabet. Via interaktive felter i kortet kan man aktivere scenarier, der demonstrerer forskellige naturfænomener som eksempelvis stormflod.

Fra rummet er der adgang til et afgrænset rum,

der fungerer som biograf, og hvor de besøgende kan se en film om stormflod. Filmen er det eneste af formidlingen, der er genbrugt fra den gamle udstilling.

Himmelrummet

Intentionen med Himmelrummet er, at rummet skal fungere som et område til foredrag, en samlingsplads for skoletjenesten og som et slags "laboratorium". Formålet er, at naturvejlederne kan bruge rummet til at lave aktiviteter, så børnene eksempelvis kan røre ved opskyllet materiale fra havet, lave fuglefodspor, obducere døde fugle eller kigge på alger. Grundet covid-19 har det dog ikke været muligt at tilbyde

disse aktiviteter.

I rummet er der mikroskoper, så gæsterne kan kigge på forstørrede dyr og planter fra Vadehavet. På endevæggen i rummet hænger et hav af reagensglas, der er opsat som en kunstinstitution. Reagensglassene indeholder materialer fra stranden.

Trækfuglenes anatomi

Rummet Trækfuglenes anatomi skal give gæsten mulighed for at gå i dybden med fuglenes anatomi: skelet, knogler, respiration, fordøjelse, næb, kranier, fjer, vinger, aerodynamik, øjne og æg. Med de mange detaljer, collager og monterer med indsamlede fugleknogler, fjer, æg og andre spor efter trækfugle fundet i Vadehavet har rummet en næsten videnskabelig grundtone. Formidlingen er primært faktuel og illustreret naturalisme i form af tekster og illustrationer malet med akvarel.

Dertil er flere interaktive skærme, der med enkle animationer formidler fuglenes fysiologiske tilpasning, hvor de besøgende kan påvirke animationer og derigennem få en forståelse for fuglenes komplekse anatomi. Gæsterne kan også folde en fugl ud af gamle brochurer fra Vadehavscentret, test hvor langt den kan flyve i dertil indrettet installation i rummets ene hjørne. Her vises samtidig forskellige fugles flyvehøjde og

afstande, når de er på træk.

Livet i Vadehavet

Livet i Vadehavet formidler budskabet om det mangfoldige dyreliv i Vadehavet og dækker hele fødekæden fra plankton til fugle og sæler. Fokus er på Vadehavets mange dyr; både dem man kan se med øjet og dem, der gemmer sig under havbunden. Dyrene er grunden til, at det netop er Vadehavet, trækfuglene har valgt som deres rastesteds.

Der er meget bevægelse i det grafiske udtryk i rummet, hvor naturalistiske videobilleder af

fugle på stranden og sæler projekteres op på væggene og fylder hele væggen bredde.

Ligesom i Trækfuglenes anatomi er der her gjort brug af tekster og illustrationer, der viser alger, muslinger, orme, krabber og fisk, suppleret med afstøbninger af havbunden og dyr. Der er også mulighed for at spille et spil, hvor det handler om at fodre en fugl. Der er tre touchskærme i rummet, der indeholder en animation, der formidler dyrenes fødekæde, og som gæsterne kan trykke og interagere med for at vælge et dyr.

Midt i rummet er der placeret et stort akvarium, hvor gæsterne kan røre ved nogle af

Vadehavets dyr og planter.

Fuglenes træk

Intentionen med rummet Fuglenes træk er at formidle, hvilke fugle der findes i Vadehavet. Omkring 60 af de mest almindelige fuglearter er illustreret naturalistisk og hænger på væggen som et galleri. På ti skærme rundt langs væggen i rummet vises film med et udvalg af fuglene. På en anden skærm kan gæsten gennem webcam følge med i tårnfalken og sløruglens reder. På væggen viser en projektion en filmoptagelse af fænomenet Sort Sol.

Gæsten kan også prøve det interaktive lydspil, hvor de kan lege DJ og sammensætte lyde fra forskellige fugle og komponere deres eget musikstykke.

På en stor model, der har form som jordkloden, projiceres en fortælling om fuglenes trækruter rundt i verden.

Afrejse

Rummet Afrejse er en dynamisk rumlig installation, som på kunstnerisk vis illustrerer en fuglesværm. En mosaik af flere hundrede små firkantede LCD-paneler hænger som en bølge ned fra loftet. Effekten er en bølgende og livlig sværm af fugle, der letter fra strandkanten og flyver afsted. Når gæsten forlader rummet træder de ind i et rum med et antal træpæle, hvor

der på toppen er placeret træmodeller af forskellige fugle. Gæsten kan gennem tre VR-kikkerter opleve, hvordan de statiske træfarvede fugle får en farverig fjerdragt på og kommer til live gennem bevægelse.

De ovenstående rum udgør tilsammen udstillingen Vadehavets trækfugle. Dertil er der for nyligt tilføjet et ekstra udstillingsrum Vadehavsfortællinger, der tilføjer et kulturhistorisk perspektiv til den naturhistoriske udstilling.

Vadehavsfortællinger

I rummet formidles fortællinger om de mennesker, der har levet langs kysten gennem tiden. På en stor digital formidlingsstation ses genstande fra Vadehavet og foruden fire touchskærme, hvor gæsten kan interagere og klikke sig ind og få fortællingen, som genstanden repræsenterer, formidlet gennem ord, billeder og film. Intentionen er også, at indholdet i det interaktive arkiv refererer og henviser gæsterne til andre museer og oplevelser i området.

4. Om gæsterne

The background is a dark blue gradient. It features several large, light blue letters scattered across the space: 'E', 'S', 'O', 'N', 'U', 'M', and 'I'. A prominent red arrow starts from the bottom left and curves upwards and to the right, ending with a white arrowhead pointing towards the top right.

4. Om gæsterne

Vadehavscentret er en helårsattraktion, der tiltrækker mange forskellige gæster. I sommersæsonen er det særligt sommerhus- og feriegæster på Vestkysten, hvor det hovedsageligt er familier med eller uden børn, der besøger udstillingen.

I foråret og efteråret er det typisk det lidt ældre publikum, der kommer som par eller med venner, og som ofte kombinerer besøget med en af Vadehavscentrets turaktiviteter som fx Sort Sol eller Østerstur. Hertil kommer ca. 370 skolebesøg årligt fra grundskoler og ungdomsuddannelser i hele landet. I 2020 har det dog været omkring det halve på grund af covid-19 pandemien.

Der er således en række forskellige anledninger og motiver for at besøge Vadehavscentret. Det kan være del af et længere ferieophold, hvor man tager rundt og oplever områdets seværdigheder eller at man er kommet specifikt for at opleve Vadehavscentret. Dette betyder, at gæsternes forudgående kendskab til Vadehavscentret og det indhold, der formidles er meget forskelligt. Samtidig påvirker den speci-

fikke kontekst for besøget både oplevelsen og udbyttet, ligesom motivationen for besøget kan ændre sig fra gang til gang.

Motivation og forventninger forud for besøget

Det er tydeligt, at gæsterne kommer med meget forskellige forudsætninger og forventninger til besøget på Vadehavscentret. Her tre år efter genåbningen er der fortsat mange, som kommer for at opleve stedet for første gang, og som angiver, at det har været et ønske gennem længere tid at komme. Der er flere som specifikt er rejst fra Fyn eller Sjælland for at opleve Vadehavscentret, og som har set meget frem til besøget. Kendskabet til Vadehavscentret har de blandt andet fra medieomtale og anbefalinger fra familie eller venner. Hertil kommer dem, der har besøgt Vadehavscentret tidligere (før ombygningen), og som er nysgerrige efter at se det nye hus og den nye udstilling samt egentlige genbesøg, der kommer tilbage for at opleve den nye udstilling igen.

Forventningerne til besøget og oplevelsen varierer derfor meget. Fra dem som fortæller, at de ikke har de store forventninger, til dem der virkelig har set frem til at opleve bygningen og udstillingen. Der er blandt andet de besøgende, der på forhånd har en stor interesse for det tematiske indhold om trækfugle og naturen i Vadehavet. Det er typisk også dem, der er initiativtager til besøget, hvis der er tale om et par eller en mindre gruppe.

“Jeg er fugleinteresseret og synes, at Vadehavet og tidevandet er utrolig spændende. Det ville jeg gerne ud og se og opleve - og også stedet her.”

Besøgende på Vadehavscentret

Modsætningen hertil er en forholdsvis stor gruppe, som ikke er drevet af en særlig interesse, men som er på ferie eller besøg i området, og som har hørt om Vadehavscentret eller fået det anbefalet. De har måske googlet information om stedet på forhånd eller besøgt hjemmesiden, men har ellers ikke det store kendskab til, hvad

det er for et sted inden de kommer. For denne gruppe af gæster handler det i høj grad om at gøre noget sammen enten som par, familie eller i en større gruppe. Det er den fælles oplevelse, samværet og den sociale interaktion, som er den primære motivation for besøget. De peger på, at de har valgt at besøge Vadehavscentret, da det er en stor og kendt attraktion i området, som de har hørt om, og for en stor dels vedkommende, har fået anbefalet fra andre. Der er således en vis tryghed i at vælge Vadehavscentret, selvom de på forhånd kun har en begrænset viden om indholdet, og hvad de kan forvente. Det betyder også, at nogle bliver overrasket over, at udstillingen overvejende handler om trækfugle. Som en af gæsterne, der deltog i en walk-along med sin familie udtrykte det:

“Handler det om fugle? Okay, det vidste jeg ikke. Det er ikke lige det, jeg normalt interesserer mig for. Vi går rigtig meget på kulturhistoriske museer og kunstmuseer, men dyr og natur siger mig ikke så meget. Havde jeg vidst det, ville jeg nok ikke have været så interesseret i at komme.”

Besøgende på Vadehavscentret

Det er blandt andet bygningens karakteristiske og kendte arkitektoniske udtryk med det tæk-

kede tag og vægge, som denne gruppe af gæster kender på forhånd, og som har fanget deres opmærksomhed. Hertil kommer en gruppe, der har en særlig interesse i netop arkitektur og design, og for hvem dette er en vigtig del af besøget. Selvom de ikke har forventninger, der er knyttet til det tematiske indhold, har de høje forventninger til stedet og oplevelsen som helhed. For dem er hele det æstetiske udtryk, valg af materialer, designet og de kunstneriske elementer en lige så stor del af oplevelsen som selve det tematiske indhold og formidlingen.

Samlet set formår Vadehavscentret at tiltrække en meget bred og forskelligartet blanding af gæster.

Set i forhold til selve udstillingen, og hvordan æstetik og formidling spiller sammen i forhold til læringen for den enkelte gæst, er den bagvedliggende motivation, interesse og forudgående viden således et centralt aspekt. Konteksten for besøget og den konstellation, man indgår i, er et andet centralt aspekt, som også har betydning i forhold til læringen, da det sætter rammen for besøget.

Kontekstens betydning for oplevelsen af udstillingen

En central indsigt i evalueringen er, at de forskellige besøgsmotiver, som er beskrevet i det ovenstående, ofte viser sig inden for den

enkelte gruppe, der er afsted sammen. Der kan være forskel på interesse, forudgående viden og forventninger til, hvad man gerne vil have ud af besøget.

“Jeg er faktisk ikke så interessert i det [fugle, red.]. Hvis det bare var mig, var jeg ikke kommet, så det er for min mands skyld, at vi er her.”

Besøgende på Vadehavscentret

Som det ovenstående citat beskriver, kan det hos et par være den enes interesse for fugle, der har været den primære årsag til besøget. Under besøget kan der være en tendens til, at de går til udstillingen på forskellige måder, hvor den ene er mere aktiv og opsøgende, mens den anden i højere grad følger med rundt og er mere passiv.

Et andet eksempel er børnefamilier, hvor forældrene påtager sig en facilitatorrolle overfor børnene, men som igen i høj grad er forbundet med forældrenes egen interesse og engagement. Et konkret eksempel er en børnefamilie, hvor manden havde en vis interesse i natur og dyreliv, mens kvinden meget direkte udtrykte, at det ikke interesserede hende. Her var det i høj grad manden som tog initiativet og sammen med børnene afprøvede de forskellige installationer og interaktive elementer, mens kvinden for det meste forholdt sig passivt i baggrunden. Til gengæld havde hun mere fokus på de kunstneriske

elementer i udstillingen som sand-aftrykene på væggen i Himmelfrummet, som hun kommenterede på overfor de andre. Flere gange gik hun lidt rundt for sig selv i udstillingen, mens manden fulgte med børnene rundt.

En vigtig pointe er i denne sammenhæng, at de roller som gæsterne tager på sig rundt i udstillingen ikke er statiske og kan skifte undervejs. Flere gange var det således børnene, der tog over og var dem, der viste deres forældre forskellige ting, de havde opdaget i udstillingen. Og til sidst var det kvinden, der tog initiativet til at de sammen skulle se filmen om stormflod, da de var færdige med at være i udstillingen.

Som eksemplet med familien viser, har den interne dynamik i gruppen betydning for den enkeltes oplevelse, og dermed den læring, der kan opstå i udstillingen. I eksemplet var det fx forældrene, der blev utålmodige og flere gange gerne ville videre i udstillingen, mens børnene var optaget af at prøve forskellige ting. En tendens som blev observeret flere gange undervejs i dataindsamlingen, og som er med til at nuancere billedet af dynamikken mellem børn og deres forældre i en udstillingsoplevelse, hvor stereotypen ofte er, at det er børnene, der er utålmodige og går hurtigt igennem udstillingen og ikke omvendt.

Samlet set peger det på, at de besøgende langt

fra er en homogen gruppe - heller ikke inden for den enkelte besøgs-konstellation - hvilket stiller krav til udstillingsdesign og formidling, da det skal fungere på flere niveauer i den samme besøgs-situation.

Dynamikken og relationen i den sociale kontekst for besøget influerer derfor også på læringspotentialet. Udstillingen som ramme for socialt samvær får derfor betydning for den samlede oplevelse og den læring, der er knyttet dertil. Med andre ord lægger stemning, atmosfære og formidlingsgreb op til, at det er en social oplevelse med mulighed for dialog og interaktion de besøgende imellem ellers er det i højere grad en individuelt betonet oplevelse.

Når vi ser på det sociale aspekt, knytter forventningerne til besøget i udstillingen sig i lige så høj grad til muligheden for at have en god oplevelse sammen, som til at dyrke en særlig interesse eller lære noget nyt. Denne forståelse, at læringsperspektivet for en stor andel af gæsternes vedkommende ikke nødvendigvis er det primære fokus for besøget, men mere er til stede som en underliggende og udtalt forventning, er vigtig at have for øje i gennemgangen af udstillingens betydning for læring. Det er samtidig en væsentlig pointe ved overgangen fra det formelle til det uformelle læringsrum, at det sænker barrieren for læring ved at understøtte det personlige engagement og lyst til at tilegne sig nyt.

The background is a dark blue field with large, light blue letters scattered across it. A white arrow points upwards and to the right, with a curved orange line extending from its base across the middle of the slide. The letters visible include 'E', 'S', 'N', 'O', 'U', 'S', and 'M'.

5. Evaluering af udstillingen

5. Evaluering af udstillingen

Der har i undersøgelsen og dataindsamlingen været fokus på at afdække betydningen af selve udstillingen og de æstetiske og formidlingsmæssige greb, der er blevet anvendt. For at få en indgående forståelse for, hvordan forskellige gæster oplever og interagerer med udstillingen, er undersøgelsen baseret på kvalitative metoder og indsamlet på Vadehavscentret.

Den samlede vurdering er, at Vadehavscentret i høj grad er lykkedes med at skabe en udstilling, der taler til sanserne, og hvor æstetik, design og arkitektur skaber en sammenhæng, der understøtter formålet om at udbrede kendskabet og forståelsen af Vadehavets dyreliv, natur og kultur. Det gennemgående æstetiske udstillingsdesign kombineret med forskellige formidlings-tilgange imødekommer gæsternes forskellige vidensniveau. Udstillingen tilbyder derved flere forskellige indgange til det faglige indhold for gæsterne. Der er både noget for dem, der søger fordybelsen og bruger tid på at gå i dybden med de enkelte temaer, og dem der er mere søgende og drages mod de involverende og interaktive elementer. Samtidig er det i høj grad en social

oplevelse, der inspirerer gæsterne til at dele det, de oplever undervejs i udstillingen.

Evalueringen viser, at udstillingen helt overordnet giver de besøgende ny viden om Vadehavet og en større forståelse for den betydning, området har for særligt trækfuglene. Selvom mange gæster kender Vadehavet og har besøgt det flere gange, er udstillingen med til nuancere og perspektivere den eksisterende viden og sætte det ind i en større sammenhæng. For dem, hvor Vadehavscentret er det første møde med Vadehavet, er besøget med til at give dem en grundlæggende forståelse for området og de særlige naturfænomener, der kendetegner det og gør det så unikt.

I det følgende præsenterer vi evalueringens centrale indsigter.

Æstetikken bliver en del af formidlingen

Det særlige ved Vadehavscentret er, at æstetikken og tydelige kunstneriske elementer er meget fremtrædende i det samlede udtryk.

“Det er meget æstetisk og visuelt smukt. Det går op i højere enhed. Intet er tilfældigt. Fortællingen forstærkes af æstetikken.”

Besøgende på Vadehavscentret

Det gælder både bygningen som helhed med Dorte Mandrups arkitektur og i udstillingerne, der er designet af JAC Studios. Det grundlæggende spørgsmål, som bliver behandlet i evalueringen er netop betydningen af æstetikken i forhold til at skabe de rette rammer for læring. Herunder på hvilke måder det påvirker gæsterne adfærd og tilgang i besøgssituationen, og hvilken betydning gæster tillægger de æstetiske og kunstneriske greb, der er i udstillingen. Som nævnt i afsnit 3 om nye typer af læringsrum er Vadehavscentret i høj grad et eksempel på et oplevelsesbaseret, uformelt læringsrum.

Fælles for de besøgende, der har deltaget i undersøgelsen, er, at den gennemførte æstetik er noget, som størstedelen har lagt mærke til og fremhæver, når de skal beskrive deres oplevelse. Mange er ligeledes opmærksomme på de mange

detaljer og kvaliteten af materialerne og hvordan disse er bearbejdet.

“Der er kun brugt gode materialer, og man fornemmer en stor inspiration og respekt for naturen.”

Besøgende på Vadehavscentret

De beskriver levende de detaljer, de har lagt mærke til, men også hvis der enkelte steder er noget, som de ikke synes har samme kvalitet eller passer ind. Eksempelvis beskriver nogle, at fornemmelsen for sammenhæng og det æstetiske udtryk i overgangen fra udstillingen til caféen, ikke helt lever op til oplevelsen i resten af udstillingen og bygningen.

Oplevelsen af æstetikken som et bærende element starter helt fra ankomsten og oplevelsen af bygningen, hvilket flere nævner som noget helt særligt. Mange af gæsterne har hørt om bygningen og arkitekturen fra medierne eller fra venner før de ankommer. Deres forventninger bliver indfrie, og de beskriver arkitekturen som “fabelagtig og vildt imponerende”.

“Bare ankomsten, når man kommer til huset, så tænker man ‘tak skal du have’. Det er bare så flot. Det vil man godt køre efter.”

Besøgende på Vadehavscentret

Nogle af gæsterne efterspørger i denne sammen-

hæng mere viden om arkitekturen, bygningen og selve stråtekningen. Oplevelsen af den visuelle sammenhæng og det æstetiske greb starter med andre ord allerede inden gæsten træder ind af døren, hvilket er med til at understøtte den samlede oplevelse.

Når de kommer ind i udstillingen er det særligt de lyse rum, den rummelige indretningen og præsentation af formidlingen, der bliver lagt mærke til. Der er højt til loftet og god plads, hvilket ifølge de besøgende giver en rolig fornemmelse. Den enkelhed, der er kendetegnende for formidlingen og rummenes indretning beskrives meget positivt af gæsterne. Det gør, at gæsterne giver udtryk for, at det er rart at opholde sig i udstillingen. Flere nævner, at det er med til at skabe en stemning, hvor man føler sig velkommen, og at det giver en god atmosfære, som bevares gennem hele udstillingen.

“Man bliver glad og veltilpas, når det er så flot. Det signalerer kvalitet og det er vigtigt. Det er også med til at løfte det, man gerne vil formidle.”

Besøgende på Vadehavscentret

Stemningen og atmosfæren understøttes både af de mange scenografiske elementer i udstillingen - fuglene, der hænger fra loftet, opsætning af genstande m.m. - og de store, flotte video-projektioner på væggene i flere rum. Bevægelsen

og det dynamiske i billederne gør samtidig, at udstillingen ikke virker statisk, men at der er flere elementer, som fanger opmærksomheden. Dette er med til at gøre formidlingen spændende og indbydende. Sammen med det afdæmpede, ambiente lydunivers, der kombinerer lydeffekter, naturoptagelser og soundscapes, bidrager de forskellige elementer til at skabe en helhedsoplevelse.

Selvom udstillingen opleves enkel og overskuelig, har gæsterne en oplevelse af, at der er meget forskelligt indhold at dykke ned i. Det gennemgående indtryk er imidlertid, at der er en god balance mellem formidlingselementerne og den æstetiske helhed.

“Der er meget aktivering. Der er alle elementer i spil, men det bliver ikke for meget.”

Besøgende på Vadehavscentret

Fleere nævner, at det ikke var alt de valgte at se eller prøve, men at de godt kunne finde på at komme igen og få det med, som de ikke fik ved deres første besøg.

Grundlæggende skaber æstetikken og den gennemgående sanselighed et helt særligt rum med en tydelig stemning og atmosfære, som gæsterne træder ind i. Begrebet atmosfære i en æstetisk, rumlig kontekst opstår netop i samspillet mellem det fysiske rum og den personlige oplevelse

af rummet. Her er det i høj grad sammensætning af farver og lys, men også tomhed, ro og stilhed over for uro og larm, som er med til at definere, hvordan vi som individ oplever et steds atmosfære. Atmosfære som æstetisk koncept udtrykker derfor på mange måder kernen i det, der har været ambitionen for udstillingen i Vadehavscentret.

Helhedsfølelsen og atmosfæren i udstillingen sætter ifølge de besøgende en helt særlig ramme for oplevelsen i udstillingen. Det har en positiv indvirkning på gæsternes adfærd og giver dem lyst til udforske det indhold og formidling, de bliver præsenteret for. Det lægger samtidig op til, at gæsten i høj grad selv er opsøgende og kan vælge til og fra i udstillingen alt efter, hvad der fanger den enkeltes interesse. Dette imødekommer den grundlæggende udfordring, der tidligere er beskrevet, nemlig at gæsterne kommer med forskellige forudsætninger i forhold til viden, forventninger og motivation. Set i et læringsperspektiv giver det en anden og mere åben indgang til at lære nyt, da det er ens egen interesse og engagement, der bliver styrende og dermed skaber en mere optimal læringssituation.

Den grundlæggende pointe er derfor, at hvis det æstetiske og formidlingen lykkedes med at smelte sammen i et samlet helhedsindtryk, som det sker i udstillingen, så skaber det gode forud-

sætninger for, at læringen kan opstå.

Spørgsmålet er så, om de æstetiske og kunstneriske virkemidler på Vadehavscentret kommer til at overskygge selve indholdet. En hypotese her er, at hvis gæsterne oplever, at det æstetiske tager over og bliver et forstyrrende element i oplevelsen, så er det ikke lykkedes at skabe den samhørighed mellem form og indhold, som er formålet med udstillingen. Men det er ikke umiddelbart det, som gæsterne tilkendegiver. Snarere tværtimod er der mange som finder, at de to elementer netop spiller godt sammen, og at æstetikken er med til at forstærke formidlingen.

“Jeg synes ikke det visuelle og æstetikken overskygger indholdet.”

Besøgende på Vadehavscentret

Samtidig udfordrer udstillingen også sine gæster ved nogle steder at overskride grænsen mellem traditionel formidling og kunstens univers. Det gælder særligt i rummet Afrejsen, som er opbygget som en rumlig kunstinstitution. Blandt nogle gæster bliver netop dette rum fremhævet som noget helt særligt og som giver dem en meget stærk æstetisk og følelsesmæssig oplevelse. Gennem det kunstneriske greb opstår en nærhed til et særligt naturfænomen. Det er, når fuglene letter og lander, som de ikke havde forventet. Det er samtidig gjort på en måde, som de ville have forventet på et kunstmuseum, men ikke på et sted som Vadehavscentret, der formidler natur og kultur.

“Det kunne lige så godt have været en installation på Venedig Biennalen. Der fik vi en wow-oplevelse. Vi tænker lidt om Olafur Eliasson mon har været inde over.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Dette er et eksempel på, at læringen om fuglene i Vadehavet og måden, hvorpå fuglene letter og lander i samlet flok, sker gennem en sanselig og æstetisk oplevelse, hvor læringen sker gennem kropslig og fysisk erfaring frem for rent intellektuelt. Det er følelsen af at stå i et naturfænomen frem for at læse om det eller se det på film. Det er ikke alle gæster, der dog får denne oplevelse, og der er eksempler på, at nogle hurtigt forlader rummet, mens andre bruger lang tid på at stå eller sidde i rummet. Det kunstneriske og æstetiske greb bliver derfor for nogle en barriere for læring i stedet for en indgang til læring. Dette peger på vigtigheden af, at udstillingen henvender sig til forskellige læringsstile, og at der er variation i de æstetiske greb fra det subtile og understøttende til det meget tydelige og potentielt udfordrende som i eksemplet med 'Afrejsen'.

Gæsterne får en større forståelse for Vadehavets natur og kultur

På Vadehavscentret er der mange veje til læring. Grundlæggende handler et besøg på Vadehavscentret om at give gæsterne et større kendskab til Vadehavet og en forståelse af både naturen og kulturen i området samt de globale sammenhænge. Vadehavet er en vigtig del af. Det gælder i forhold til at forstå Vadehavets afgørende betydning som rasteplass og fødekammer for trækfuglene og det økosystem, Vadehavet er en del af. Der er samtidig en ambition om at inspirere gæsterne til at tage ud i naturen og opleve Vadehavet. Enten på egen hånd eller på en af de mange guidede ture som Vadehavet også tilbyder, men som ikke er en del af evalueringens fokus.

“Jeg synes det var spændende. Det var en fin formidling og let at gå til. Meget lærerigt. Vi kom med nul viden - og fugle har jeg aldrig syntes var interessante, men det synes jeg da nu.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Evalueringen peger på, at et besøg på Vadehavscentret sætter spor i form af nye erkendelser, viden og perspektiver i forhold til naturen og kulturen i Vadehavet. Overordnet giver

gæsterne udtryk for, at de får meget ud af deres besøg i udstillingen både blandt dem, der blev interviewet i udstillingen, og dem, der blev interviewet en måneds tid efter deres besøg. En pointe er her, at oplevelsen af at lære nyt gælder på tværs af de forudsætninger og viden, som gæsterne havde forud for besøget om Vadehavet og trækfuglene.

En sanselig vej til viden, der virker

Udstillingen er opbygget med flere forskellige indgange til formidlingen af indhold og viden om Vadehavet. Der er den æstetiske ramme, som binder oplevelsen sammen, og som blev beskrevet i det foregående afsnit. Flere af gæsterne giver udtryk for, at æstetikken i udstillingen giver en vej ind til et lidt “nørdet” vidensfelt.

“Det er ikke overfyldt med information. Det er virkelig rart. De hvide vægge giver ro og fokus.”

- Besøgende på Vadehavscentret

I et læringsperspektiv spiller æstetikken tæt sammen med de formidlingsformer som gæsten får præsenteret indhold og viden igennem. Udover det æstetiske er det netop variationen i formidlingsformer, som bliver fremhævet af gæsterne. Det handler om brugen af og integrationen af tekst, film, interaktive elementer (analog og digitale), genstande og scenografiske opstillinger. De forskellige formidlingsformer skaber va-

riation i oplevelsen og imødekommer samtidig forskellige læringstyper og vidensniveauer.

“Formidlingen er god. Man bliver hurtigt træt, hvis der for eksempel kun er tekst, men her er det meget varieret, og det er godt.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Nogle af gæsterne nævner, at de ved at læse og se på illustrationerne på planchen i rummet ‘Vadehavets Landskab’ har lært, hvordan tidevand fungerer. Det er ikke alle gæster, der orienterer sig mod teksterne, men der er en del for hvem netop adgangen til information via tekst er vigtig, og som sætter pris på, at der også er noget at læse. Særligt introteksterne til hvert rum har en vigtig betydning i forhold til

at sætte rammen om det, der ellers præsenteres i rummet.

Andre gæster har lært noget om de forskellige fuglearter ved at se filmene i rummet 'Fuglernes Træk'. Andre nævner animationsfilmene i rummet 'Livet i Vadehavet', hvor de efter at have aktiveret de små animationsfilm på touchskærmen har lært om dyrenes fødekæde. Muligheden for at interagere med mikroskoperne i 'Himmelrummet' bliver også af mange fremhævet som en lærerig oplevelse. At få lov til at bruge et mikroskop er en unik og autentisk oplevelse, der gør indtryk på gæsterne. Her får de mulighed til at prøve noget, der normalt ikke er tilgængeligt for dem, hvilket giver ny indsigt og læring der er knyttet op på eget initiativ og interaktion.

“Det her er jo vildt fascinerende. At få lov at se skjoldet på en reje eller et stykke rav i forstørret tilstand.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Flere steder i udstillingen er det også muligt at prøve interaktive animationer, der er integreret i touchskærmene i rummene. Her er det særligt visualiseringen af, hvordan fuglernes fysiologi ændrer sig under opholdet i Vadehavet, og som kan prøves i 'Trækfuglernes Anatomi', der fascinerer.

“Fuglene spiser og så taber de sig igen og så kan de flyve så langt. Og deres organer, de skrumper. Det anede jeg ikke. Det er jo vildt imponerende. Det er det, jeg bliver overrasket over og som jeg husker. Det sætter sig fast.”

- Besøgende på Vadehavscentret

De interaktive animationer er en anderledes og simpel måde at præsentere komplekst indhold, som eller kunne være svært at formidle. Men som her er gjort forståeligt for de gæster, der ikke nødvendigvis har en forudgående viden om fuglernes anatomi. Det er også et eksempel på, at tekst, animation og det interaktive spiller sammen på en fin og overskuelig måde. Gæsterne giver udtryk for, at de lærte meget om fuglernes anatomi ved både at læse teksterne og aktivere slideren på den digitale skærm for så at få formidlet fuglernes organer og fordøjelsessystem på en pædagogisk og illustrativ måde.

Samlet set tegner der sig et billede af, at der ikke er en bestemt formidlingsform, der skiller sig ud som den bærende. Læringen sker netop gennem kombinationen af formidlingsformer, og hvor de forskellige former supplerer hinanden. Man kan således få viden om tidevandet både ved at læse den tilhørende tekst, men også ved at prøve installation med jorden, månen og solen og se

tidevandet hæve og sænke sig, når man drejer på jorden. Det er værd at bemærke, at de steder i udstillingen, hvor formidlingen i mindre grad er suppleret med andre formidlingsformer, er der, hvor de fleste hurtigt går videre. Det gælder eksempelvis formidlingen i 'Vadehavsfortællinger', hvor brugen af de interaktive skærme er den primære indgang til det dybere vidensniveau i den del af udstillingen.

Når æstetikken og formidling ikke spiller sammen, går læringen tabt

Der er eksempler i udstillingen på, at æstetik og design kommer før formidlingen. Der sker det, at en genstand eller installation bliver så subtil eller uformidlet, at gæsten ikke kan afkode, hvad der formidles. Det stramme visuelle design

og opstilling opleves derfor nogle steder som en udfordring. Eksempelvis er der mange gæster, der i rummet 'Vadehavets landskab' efterspørger information om navnet på de blomster, der er vist øverst i hver træstøtje. Et andet eksempel i samme rum er sandkasse-installationen, hvor særligt børn prøver den, mens mange voksne blot betragter den uden at interagere med den. Nogle lykkedes med at skabe en formation i sandet, så de små huse kommer frem. Men i begge tilfælde forbliver den bagvedliggende fortælling om digerne og Ribes placering over vandlinjen uformidlet.

“Jeg forstår ikke, hvad jeg skal med den. Jeg troede, der var en glasplade for. Og nej jeg har da slet ikke forstået, at de sorte klatter skulle forestille en by. De var jo heller ikke synlige før du rørte ved sandet, så for mig lignede det bare en bunke sand.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Et andet eksempel, som samtidig viser, hvor simpelt et greb der skal til for at lægge et ekstra formidlingslag på, er DNA-væggen med reagensglassene i 'Himmelrummet'. DNA-væggen fremstår som et kunstværk og opleves af mange som sådan, men på et af reagensglassene er der sat en lille opgave, der handler om at finde de tre ting, der ikke hører til i Vadehavet. Hos de

gæster, der opdager sedlen, opstår der en helt ny måde at betragte indholdet i reagensglassene. Det går fra at være en ren visuel kunstinstallation til at rumme et dybere formidlingslag, som ellers ikke var til at afkode. Der opstår derved en helt anden dialog, som refererer til forurening af naturen og en større miljø-tematik. Men mange gæster opdager ikke denne mulighed og går i stedet bare forbi. Den subtile formidlings-tilgang, som gennemsyrrer udstillingen, har til formål at aktivere gæsternes egen nysgerrighed, men resulterer flere steder i, at gæsterne overser eller hurtigt går videre, da de ikke kan afkode, hvad der bliver formidlet.

Konsekvensen er, at læringen nogle steder går tabt, fordi kombinationen af formidlingsformen og æstetikken ikke harmonerer. Selvom det ikke er kendetegnende for udstillingen som helhed, er det i den fortsatte udvikling af udstillingen en vigtig læring at tage med.

De interaktive formidlingsformer gør besøget til en deltagende og social oplevelse

Gæsterne bruger og opsøger i vid udstrækning de interaktive formidlings-elementer i udstillingen.

“Det her er så fedt, fordi man må gøre noget, man må røre.”

Besøgende på Vadehavscentret

Der er dog nogle, som helt eller delvist undlader at bruge dem, hvilket hovedsageligt knytter sig til en ekstra påpasselighed i forhold til covid-19. I de fleste tilfælde giver de interaktive formidlings-elementer mulighed for at formidle informationen om naturfænomenerne på en spændende og involverende måde.

De interaktive dele af udstillingen er med til at gøre besøget i udstillingen til en social oplevelse. Det er ofte omkring de interaktive elementer, at gæsterne går i dialog med hinanden. Det starter allerede i det første mindre rum med VR-fuglekikkerterne, hvor gæsterne bliver overrasket over, at de stiliserede træfugle får liv og farver, når man ser dem i kikkerterne. Flere går ind mellem de opstillede fugle og undersøger hvad det er for fugle, mens en anden står ved kikkerten og fortæller hvilken fugleart det er. Den simple opstilling fungerer godt for både børn og voksne, som bliver fascineret af fuglene, og

mange genkender de forskellige fugle eller snakker om, hvorfor de hedder, som de gør. Formidlingsgrebet med, at det dybere lag først viser sig, når man aktivt ser i kikkerterne, men ellers er skjult, giver samtidig gæsterne en fornemmelse af, at de selv skal være opsøgende og nysgerrige for at få den fulde oplevelse af udstillingen. Det giver samtidig en nem indgang til fugle-universet og sætter tonen for resten af udstillingen. Der er også eksempler på, at gæsterne refererer tilbage til oplevelsen i rummet, når de møder fuglene igen rundt om i udstillingen:

“Det er en edderfugl, og det er vores fugl igen - Strandskaden, den kan vi så godt lide.”

Besøgende på Vadehavscentret

Et andet element, som mange også fremhæver, er som tidligere nævnt mikroskoperne i ‘Himmelrummet’. En del af gæsterne går direkte hen og prøver mikroskoperne som det første, når de kommer ind i rummet. De bruger ofte god tid ved mikroskoperne og undersøger flere ting i luppen. De står ofte sammen omkring mikroskoperne og taler med hinanden om, hvad de ser.

En anden populær aktivitet, som en del bruger lang tid på, er rørebasinet i ‘Livet i Vadehavet’. Særligt de yngre gæster synes, det er spændende og gerne stikker hænderne ned i bassinet for at prøve at røre ved de forskellige dyr. Det gør

stort indtryk at få lov til at røre og føle på de levende dyr, og det giver anledning til meget snak. Både om hvad det er for nogle dyr, men også om man tør stikke hænderne i vandet, og hvordan de forskellige dyr føles. Når børn og forældre står sammen, hjælper forældrene, men er samtidig opmærksomme på, at det foregår stille og roligt, og at børnene er forsigtige, når de røre ved dyrene.

I det følgende er en kort beskrivelse af en situation ved rørebasinet, der beskriver interaktionen og det sociale samspil, der opstår i udstillingen.

Familie med to voksne og to drenge i alderen 6-8 år ved rørebassinet i 'Livet ved Vadehavet'

Familien kommer ind i rummet og går direkte til bassinet. Der bliver grinet og snakket. Faren er hurtig til at trække ærmerne op og få hænderne ned i bassinet. Han starter med at prøve at røre en fladfisk, der svømmer fra ham. Drengene er lige dele fascineret og skeptiske ved at få hænderne i bassinet.

Faren har held med at røre en fisk: 'Den føles som en... fisk'. Der bliver grinet. Han tager en krabbe op og prøver at få drengene til at røre. Nu tager en af drengene mod til sig og vil gerne have hænderne i bassinet. 'Jeg gør det, hvis du også gør det' siger han til broren, der nøler lidt.

'Jeg tør godt' siger den første så.

Faren hjælper, 'lige så forsigtigt' siger han, og drengen får hånden i bassinet. Moren ser på. 'Jeg rørte den' siger drengen, da han rører en fisk. 'Jeg prøver om krabben er levende'.

'Mor, tør du?'

Nej' svarer hun. De griner alle sammen. 'Jeg har prøvet at røre en krabbe' siger hun så. 'Hvornår spørger en af drengene tvivlende, som om han ikke helt tror på hende. 'Da jeg var barn, jeg behøves ikke gøre det igen', svarer hun.

'Skal vi ikke gå videre?' siger faren og går væk fra bassinet. De andre følger med kort efter.

Den sociale dimension af oplevelsen bidrager både til bedre at forstå det, der formidles i udstillingen, og til at forstå hinanden. I eksemplet med familien ovenfor er det faren, der tager initiativet, og med forsigtighed viser børnene, at man godt kan røre ved dyrene og fortæller hvordan det føles. Det inspirerer børnene til også at prøve og gøre, at de bliver modigere og tør prøve noget mere. Da moren ikke deltager, bliver hun udfordret af børnene, og selvom hun ikke deltager aktivt ved at have hænderne i vandet, er hun alligevel en del af det sociale spil, der foregår rundt om bassinet.

De interaktive elementer i udstillingen er kendetegnet ved at være integreret på mange forskellige måder. Der er de genkendelige som mikroskoper og rørebassinet, men der benyttes også forskellige digitale elementer - ofte kombineret med noget analog eller taktilt.

Et eksempel herpå er i 'Trækfuglenes anatomi'. Der er opstillet en lille model i silikone, der gør det muligt for gæsterne at opleve, hvordan en fugls brystben føles. Her er oplevelsen taktil og meget direkte. I samme rum kan gæsterne som tidligere nævnt også interagere med touchskærmene og ved at "slide" på skærmen starte to forskellige animationer. Én om fuglenes lunger og luftsække og én anden om vadefuglenes fordøjelsessystem.

Mange af gæsterne er meget begejstret for animationerne, fordi informationen er præsenteret og formidlet på en spændende måde. Både de særligt fugleinteresserede og de gæster, der ikke interesserer sig for fugle fortæller, at animationerne lærte dem noget, de ikke vidste i forvejen.

“Det fungerede rigtig godt. Det bliver forklaret på en rigtig god måde. Jeg synes det er meget spændende. Det vidste jeg ikke, det er meget fascinerende.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Nogle af gæsterne giver udtryk for, at der godt kunne være endnu mere at interagere og røre ved i udstillingen, mens andre synes det er tilstrækkeligt sammenlignet med de besøgscentre eller museer, hvor graden af interaktion tager overhånd og overskygger den faktuelle information.

Nogle steder i udstillingen er interaktionen en forudsætning for at tilgå viden om de genstande, der er udstillet. Det gælder i særlig grad i ‘Vadehavsfortællinger’, der er det nyeste udstillingsrum i Vadehavscentret. Det adskiller sig på flere måder fra resten af udstillingen både tematisk og visuelt. Det handler om kulturen i Vadehavet og er helt mørkt, hvilket giver en kontrast til resten af udstillingens meget lyse og åbne rum. I midten af rummet er der en

stor opstilling med mange små genstande, som bliver oplyst med spots, når aktiveres på en af installationens touchskærme. Indretningen gør, at der ikke er samme fornemmelse for plads og rummelighed i rummet som i de fleste øvrige temarum. Det opleves derfor mere statisk end resten af udstillingen, da det ikke i samme grad indbyder til, at man bevæger sig rundt og udforsker de forskellige elementer. I stedet er formidlingen meget bundet op på de store touchskærme samt de mindre skærme med siddemulighed langs med bagvæggen. Det er også den del af udstillingen, hvor gæsternes oplevelse adskiller sig mest. Hvor nogle er meget begejstret og bruger lang tid i rummet, er der andre, som har svært ved at afkode, hvad de skal og hvad rummet handler om. Formidlingen er bygget op som et digitaliseret arkiv eller opslagsværk, som kan tilgås via skærmene. Der er således specifik information om hver genstand gemt på skærmen, som man får frem ved at trykke på det ikon på skærmen, som passer med genstanden i rummet. Dette betyder at gæsterne skal være aktive og selv søge information på skærmene for at få den fulde oplevelse af rummet. Nogle går ind i rummet og kigger rundt på projektionerne på væggene og genstandene, men går hurtigt ud igen uden at have afprøvet skærmene. Af dem, som bliver i rummet og prøver, oplever en del, at formidlingen i skærmene ikke er intuitiv at tilgå. De

fanger ikke sammenhængen mellem de digitale skærmes indhold og de genstande, der er placeret i opstillingen.

“Det er en rodebutik, der er alt for mange genstande, og jeg forstår ikke, hvad meningen er, hvad handler det om?”

- Besøgende på Vadehavscentret

Flere af gæsterne giver udtryk for, at de mangler en overordnet forklaring eller introduktion til udvælgelsen af genstandene, der forklarer, hvad der forbinder dem.

Det skyldes flere ting. Den lyssøjle, der skal markere genstanden, når den vælges er for svag

og lyser derfor ikke genstandene tilstrækkeligt op. Nogle af gæsterne tror fejlagtigt, at de fire skærme tilbyder forskelligt indhold, fordi de mødes af det indhold, som de forrige gæster har valgt at dykke ned i, i stedet for introskærmen med illustrationerne, der viser genstandene. Og så kan det skabe lidt forvirring, når flere gæster aktiverer forskelligt indhold samtidigt og flere genstande lyses op på samme tid.

I modsætning hertil er der dem, som er mere opsøgende og prøver sig frem ved at trykke på skærmene for at se, hvad der sker. De fanger hurtigere, hvordan sammenhængen er, og de står gerne ved forskellige skærme og enten hjælper hinanden med at komme i gang eller snakker om de genstande, de undersøger.

“Til at starte med forstod jeg ikke, hvad man skulle herinde og hvad sammenhængen mellem alle de ting og Vadehavet var. Men det er temmelig genialt lavet. Det giver oplysning, og det er flot sat op.”

Besøgende på Vadehavet

I de situationer fungerer formidlingen som den er intenderet, og den inspirerer til at gæsterne deler det, de oplever med hinanden.

Tid til fordybelse og refleksion

Gæsterne oplever, at rummenes æstetiske udtryk med de hvide flader og enkeltheden indbyder til fordybelse.

“Historien om digerne blev jeg virkelig fanget af. Det var sådan noget jeg slet ikke havde tænkt på før vi kom her. Det er en kæmpe del af området og dets historie.”

Besøgende på Vadehavscentret

Der er ikke overflødig visuel støj, og det gør det behageligt for gæsterne at opholde sig i udstillingerne. Filmmediet bruges flere gange som formidlingselement. Hvordan gæsterne tilgår filmen og vurderer kvaliteten af filmen er afgørende for, om filmen skaber stof til eftertanke. Gæsterne er særligt positive, når de har mulighed for selv at aktivere filmen og vælge mellem forskellige film. Digitale touchskærme bliver blandt andet brugt til at formidle områdets kulturhistorie, og her er informationen “skjult”, hvilket gør, at gæsterne ikke overvældes af information, men i stedet selv kan forbyde sig alt efter temperament.

Tid til nørderi

I rummet ‘Vadehavsfortællinger’ er der rig mulighed for at fordybe sig i den detaljerede information om kulturhistorien i Vadehavet. De

gæster, som bruger tid i rummet, oplever det som positivt, at de selv kan aktivere skærmens indhold og vælge, hvor meget information de vil have.

“Det synes jeg er fedt, det her med kulturhistorien. Så kan man dykke ned i hver genstand og få historien fortalt. Men der gik lidt tid før jeg fangede, at det var alle genstandene, jeg kunne vælge og læse mere om, men det fortalte min søn mig.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Gæsterne fremhæver, at det er positivt, at man kan sidde ned på bænke, der er placeret langs endevæggen i rummet. At gæsterne har mulighed for at tage et hvil og sidde ned giver rum for fordybelse.

Når film giver stof til eftertanke

I rummet ‘Fuglenes træk’ er muligheden for at se forskellige korte film et gennemgående element. Her kan gæsterne se og lytte til en række film om fuglearter i Vadehavet. Gæsterne kan høre filmens lyd via en høretelefon, man holder op til det ene øre. Det giver gæsterne mulighed for at tale sammen undervejs, eller at stå sammen og lytte, fordi lyden er på et niveau, hvor det ikke er nødvendigt at have høretelefonen helt op til øret for at høre. Gæsternes oplevelse af disse film er positive.

“Det er afmålt, god information og virkelig flotte optagelser.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Gæsterne synes, at optagelserne er fascinerende og spændende. Mange af gæsterne fortæller, at de lærte noget om de forskellige fugle i Vadehavet ved at se filmene. Dét, at der er mange film at vælge imellem, og at gæsterne selv kan sætte filmene i gang opleves positivt. Varigheden af de enkelte film er ifølge gæsterne tilpas. Nederst i højre hjørne af skærmen viser en lille grafik, hvor lang tid der er tilbage af filmen, hvilket fungerer som en god servicemeddelelse. Alle filmene har undertekster, så det også er muligt at følge med, selvom man ikke hører lyden. Dertil er der også gæster, der på grund af covid-19 og smittefare ikke ønsker at røre ved høretelefonerne og her er underteksterne også nyttige.

Mange af gæsterne bruger lang tid i rummet og ser mange af filmene til ende. Filmene i ‘Fuglenes træk’ fungerer derfor til at skabe rum for fordybelse og ro i udstillingen.

Filmen om stormflod deler vandene

Ser vi nærmere på de enkelte formidlingsselektioner, er film som medie ideelt til at give mulighed for fordybelse. Filmen om stormflod, der vises i biografen, er et af de elementer i udstillingen, som gæsterne oplever mest

forskellige. Filmen er det eneste, der er bevaret fra den gamle udstilling og genbrugt i den nye udstilling. Den skiller sig derfor ud fra resten af udstillingens ellers meget velproducerede og flotte udtryk.

“Filmen så meget gammel ud. Den var helt grynet.”

- Besøgende på Vadehavscentret

Omvendt giver den et tydeligt billede af naturens kræfter ved Vadehavet og de menneskelige konsekvenser, det kan have for befolkningen ved digerne. For nogle opleves filmen som et fint supplement til resten af udstillingen, og beskriver den i positive vendinger. Andre havde derimod en forventning om, at filmen ville give dem en generel introduktion til Vadehavet og klæder “klæder dem på” til at opleve resten af udstillingen. Dertil kommenterer en del på, at det er en ældre produktion, og ikke har samme kvalitet og niveau som de øvrige film i udstillingen. Udover temaet oplever mange af gæsterne også en del ventetid i forbindelse med filmen på grund af filmens længde og at den afspilles i et sprogversioneret loop på dansk, tysk og engelsk spor. Det resulterer i, at nogle af gæsterne bliver utålmodige og dropper at se filmen. Nogle af de gæster, som har dansk som modersmål, ser filmen på tysk, fordi de ikke vil bruge tid på at vente til filmen afspilles på dansk. De fortæller,

at de på grund af sprogbarrierer ikke får optimalt ud af filmen.

Sammenhæng og udstillingsflow

Evalueringen viser, at den tematiske opbygning helt overvejende opleves positivt af gæsterne, og at de formår at navigere rundt i udstillingen på egen hånd.

“Der var ikke proppet med mennesker. Man blev ikke forstyrret af de andre.”

- Besøgende på Vadehavscentret

I forhold til den rumlige orientering, så er intentionen, at arkitekturen, interiøren og designet af formidlingslementerne skal give gæsterne en følelse af sammenhæng, fordi det visuelle udtryk er så æstetisk gennemført og gennemgående i hele udstillingen. Udstillingen er temabaseret og de enkelte udstillingsrum kan derfor opleves uafhængigt af hinanden. Rummene er organiseret cirkulært rundt om ‘Himmelrummet’, hvorfra der er individuelle indgange ud til de tilstødende rum. I hvert rum er der placeret en introduktionstekst på væggen. Introduktionsteksten skal understøtte den narrative orientering ved kort og præcist at redegøre for, hvilket tema det pågældende rum handler om.

Udstillingens opbygning giver variation i oplevelsesforløbet, fordi gæsternes besøg kan starte forskellige steder i udstillingen. Denne fleksibilitet fungerer godt, når Vadehavscentrets natur-

vejledere eksempelvis skal vise flere skoleklasser rundt i udstillingen i samme tidsrum.

En klar styrke ved den temabaserede opbygning i Vadehavscentret er, at gæsten selv styrer flowet rundt i udstillingen, og at man intuitivt går efter det, der fanger ens opmærksomhed. Dette bidrager til den bagvedliggende tanke med udstillingen om, at læringen bliver drevet af gæstens egen nysgerrighed og lyst til at dykke ned i udstillingen. Oplevelsen er således mindre styret end man ser andre steder. Dette giver på den ene side en høj fleksibilitet i oplevelsen og flere valgmuligheder for den enkelte gæst i forhold til at skabe sin egen tur rundt i udstillingen, men det kræver samtidig, at gæsten er indforstået med, at det er præmissen for oplevelsen.

Den tematiske opbygning gør samtidig, at man undgår flaskehalse i udstillingen eller overfyldte rum, da gæsterne selv har mulighed for at søge væk, hvis de oplever, at der er fyldt et sted. Dette er særligt en fordel i perioder med højt antal daglige besøgende eksempelvis i sommerferien. Det giver også bedre muligheder for at have skolebesøg og almindelige gæster på besøg i samme tidsrum, uden at de går i vejen for hinanden.

Den tematiske opbygning skaber forvirring hos nogle gæster

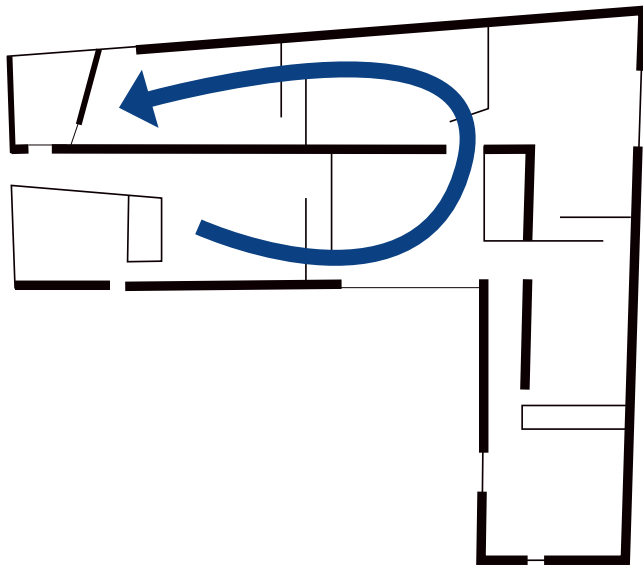
For nogle bliver valgfriheden dog et forstyrrende element i oplevelsen. De søger den ‘rigtige

vej’ rundt i udstillingen, selvom hensigten er, at man netop vælger sin egen vej. Det influerer ikke nødvendigvis på den samlede oplevelse, men det giver nogle ophold i oplevelsen, hvor fokus bliver fjernet fra selve udstillingen.

Alle gæsterne starter i rummet ‘Vadehavets Landskab’ og bevæger sig derfra til ‘Himmelrummet’. Nogle af gæsterne er af personalet i billetsalget blevet instrueret i, at de skal holde til højre i udstillingen. Fra ‘Himmelrummet’ vælger kun ca. 1/3⁴ af gæsterne at følge instruktionen. De resterende ca. 2/3 af gæsterne går i stedet til venstre og videre ind i ‘Fuglenes Træk’ eller ‘Livet i Vadehavet’, hvor store bevægende video-projektioner på bagvæggen og lydbilledet fanger opmærksomheden. Dette kan skyldes, at gæsterne ikke i samme grad drages af rummet med ‘Fuglene Anatomi’, der tilgås gennem en lavloftet og smal passage fra ‘Himmelrummet’.

Når gæsterne har holdt til venstre i ‘Himmelrummet’ kan de vælge at gå til højre ind i ‘Livet i Vadehavet’ eller til venstre ind i ‘Fuglenes træk’. Mange af gæsterne går til venstre, hvilket medfører, at de efter at have oplevet ‘Fuglenes Træk’ ender i rummet ‘Afrejsen’ og derefter i billetsalget, hvor de startede. De har dermed bevæget sig i et lille loop og kun oplevet fire af

4 - Baseret på optælling og observation af gæsternes flow ud af Himmelrummet.

Figur 2

temarummene. Det skaber forvirring hos nogle af gæsterne, der har brug for tydelige tegn at orientere sig efter.

Går gæsterne i stedet fra 'Himmelrummet' og til højre ind i rummet 'Livet i Vadehavet' får de et længere loop. Dog kommer gæsterne ind i 'Livet i Vadehavet' modsat introduktionsteksten til rummet, der er placeret uden for gæsterne synsvinkel i den anden ende af rummet.

“Hvad skal jeg her? Jeg mangler en tekst, der fortæller, hvad rummet handler om. Og jeg må sige, at jeg er forvirret over, hvilken vej jeg skal gå. Nu er vi kommet til en dead end, uden at have set hele udstillingen, så nu har vi misset noget.”

- Besøgende på Vadehavscentret

De får derfor ikke “sat scenen”, og nogle af gæsterne giver udtryk for, at de mangler den overordnede introduktion til at hægte formidlingen op på. Et eksempel, hvor det fungerer, er placeringen af introduktionsteksten i rummet 'Fuglenes Træk', som er placeret naturligt i forhold til flowet ind i rummet. Her læser flertallet af gæsterne introduktionstekst som det første. De giver udtryk for, at de bruger introduktionsteksten til at orientere sig og til at forstå konteksten. Udfordringen opstår særligt i de rum med flere indgange og i 'Himmelrummet', der ikke har nogen introduktionstekst. Her efterspørger nogle af gæsterne en forklaring på, hvad rummet handler om.

Der er også eksempler på, at nogle af gæsterne er usikre på, om de har været rundt i hele udstillingen, da rummene 'Afrejsen' og 'Vadehavsfortællinger' kun kan tilgås fra det tilstødende rum og derfor ikke har flere indgange som

de øvrige rum. Dette kan netop være udfordringen ved en åben og tematisk opbygning i modsætning til et mere stramt styret og lineært udstillingsflow, som til gengæld har andre udfordringer.

Vadehavscentret i Vadehavet, Vadehavet i Vadehavscentret

Vadehavscentret ønsker at formidle budskabet om, at Vadehavet og dets dynamiske landskab, den biologiske rigdom og de mange trækfugle er noget helt enestående nationalt og internationalt. Ude i velkomstområdet i Vadehavscenteret viser et stort analogt kort alle de steder i verden, der har status som UNESCO Verdensarv. Kortet fungerer godt til at rammesætte oplevelsen i Vadehavscentret i relation til resten af verden. Naturvejlederen starter ofte deres guidede ture ved kortet, men vi har observeret, at den almindelige gæst ofte overser kortet. Når det er tilfældet bliver der ikke skabt sammenhæng mellem Vadehavscentret, Nationalparken og UNESCO Verdensarv certificeringen.

Det er ydermere Vadehavscentrets intention, at gæsterne bliver inspirerede til at opsøge andre natur- og kulturoplevelser i området. Særligt i rummet 'Vadehavsfortællinger' er der lagt op til, at gæsterne via de digitale touchskærme kan inspireres til at besøge andre museer langs kysten. Men informationen om, hvad man ellers kan

opleve i området er aldrig blevet integreret, så henvisningen sker ikke.

Flere af gæsterne forventer, at Vadehavscentret ligger ved vandet med udsigt til det flade Vadehav. De giver udtryk for, at der godt kunne være en tydeligere kobling til, hvordan man kommer videre ud i Vadehavet direkte fra Vadehavscentret. Hvis ikke et besøg i Vadehavscentret kombineres med en af Vadehavscentrets ture til stranden eller Mandø mangler den direkte forbindelse til det omkringliggende område.

Koblingen mellem Vadehavscentret og Vadehavet kan muligvis styrkes ved at gøre mere opmærksom på turene, når gæsterne indløser billet til udstillingerne. De gæster, som booker en guidet tur i området som supplement til deres oplevelse i udstillingerne, beskriver, at kombinationen gjorde, at de lærte meget om Vadehavet.

Der er et stort potentiale for læring, når oplevelserne og aktiviteterne inde og ude kombineres.

Vadehavscentret i børnehøjde

Børn og unge har været et særligt opmærksomhedspunkt i evalueringen. De kommer enten sammen med deres familie eller i forbindelse med skolebesøg. Den overordnede vurdering er, at Vadehavscentret lykkes med at skabe en god oplevelse for børn. De adspurgte forældre fortæller, at de vil anbefale andre børnefamilier, at besøge Vadehavscentret, ligesom de skolelærere, der har bidraget til undersøgelsen, alle planlægger at fortsætte med at have Vadehavscentret som fast del af lejrskoleture til området.

“Det var helt anderledes end jeg havde regnet med, selvom jeg ikke havde de store forventninger. Det var ikke så “musemsagtigt”. Man kan røre ved det hele og vælger selv, hvor meget du vil opleve. Meget mere i børnehøjde.”

- Besøgende på Vadehavscentret (Forældre, børnefamilie)

Nøøj, det for børn

Flertallet af forældrene giver udtryk for, at besøget på Vadehavscentret er en anderledes oplevelse, og at meget af formidlingen henvendte sig til børn.

“De skulle ikke være musestille som på et museum. Og så er det ikke for naturvidenskabs-brunt, fyldt med udstoppede fugle. Det er heller ikke det rene tivoli, det er ikke legeklodser og tjubang.”

- Besøgende på Vadehavscentret (Forældre, børnefamilie)

De lyse rum gør også Vadehavscentret børnevenligt, fordi de lyse rum virker indbydende og overskuelige, hvilket medvirker til, at børnene tør gå rundt på egen hånd. Til sammenligning beskriver et forældrepar, at de mørke rum på Den Blå Planet gør, at børnene nemmere bliver væk.

Både forældre og skolelærere giver udtryk for, at børnene var særligt interesserede i de formidlings-elementer i udstillingerne, der lægger op til interaktion. Børnenes favorit var røreakvariet, hvor børnene tilbragte længst tid. Her fortæller en af forældrene, at deres barn havde lært noget om fladfiskens evne til at kamuflere sig. Derudover var det særligt sandkassen, mikroskoperne, den udstoppede sæl, fold en fugl, de interaktive animationer, der formidler fødekæden, og det interaktive spil, der gælder om at fange sandorme, som tiltrak børnene. Den udstoppede sæl som børnene gerne må klappe og æ give børnene indtryk af, hvor blød en sæl er og ved at kigge i mikroskopet lærer børnene,

at mikropplast er så småt, at man ikke kan se det med sit blotte øje. Det er begge eksempler på, at børnene lærer noget gennem formidlingen. Begge formidlings-elementer giver børnene mulighed for at opleve noget, de normalt ikke har inden for rækkevidde.

Børn og voksne hjælper hinanden

Der er dele af udstillingen, hvor der er behov for, at forældrene hjælper børnene. Enten på et praktisk niveau - hvordan virker mikroskopet - eller med at oversætte formidlingen i udstillingen til børnene. Her varetager forældrene rollen som facilitator og formidler for børnene.

“Vi fulgtes ad rundt i udstillingen. Jeg skulle hjælpe dem med mikroskopet. Og jeg læste nogle steder højt.”

Besøgende på Vadehavscentret (Forældre, børnefamilie)

Det gør, at besøget bliver en fælles oplevelse med familien, fordi man går rundt sammen og hjælper hinanden. Men det stiller også krav til forældrene. Forældrenes evne og interesse for at omsætte formidlingen har indflydelse på i hvor høj grad børnene får tilegnet sig ny viden under besøget. Gennem observationer af de besøgendes adfærd, særligt i relation til de interaktive elementer fx mikroskoperne, blev det tydeligt, at det i nogle tilfælde er forældrene, som er

utålmodige og gerne vil videre i udstillingerne, mens børnene fordyber sig i en aktivitet og godt kunne bruge længere tid. Dette nuancerer den mere vante forestilling om, at det er børnene, der er de utålmodige og går hurtigt igennem udstillingen uden at standse op og give sig tid.

Der er også eksempler på, at det er børnene som hjælper de voksne. Et godt eksempel herpå er sandkasse-installationen, som tidligere er beskrevet. Her er det ofte børnene, der prøver den og finder ud af, at de kan forme sandet, og at der så sker noget.

“Alle står ved den i lang tid [sandkassen, red.]. Den har ikke nogen forklaring, så man skal stå der længe og bruge den for at forstå det. Børnene viser de ældre, hvad det handler om.”

Besøgende på Vadehavscentret (Forældre, børnefamilie)

Det der er ikke alt, der er for børn

Der er dele af formidlingen i Vadehavscentret som i mindre grad appellerer til børnene. Det er særligt tekst som formidlingsform, der ikke fanger dem. Enten fordi der opstår en barriere, fordi de ikke kan læse, eller fordi teksten ikke interesserer dem. Indretning og design har også indflydelse på, hvad børnene bliver draget af. Det mørke rum Vadehavsfortællinger blev

for nogle af børnene oplevet som farligt. De turde ikke gå derind uden selskab af en voksen. Nogle af forældrene giver udtryk for, at deres børn udelukkende blev optaget af de dele af formidlingen, de kunne røre ved. De giver som eksempel, at reagensglassene i ‘Himmelrummet’ af børnene blev opfattet som kunst og et billede, og de derfor overså det og ikke blev fanget af det. Et andet eksempel er filmen i biografen og filmene i rummet ‘Fuglenes Træk’ som ikke optager børnene, fordi de synes det er kedeligt.

Nogle af de adspurgte forældre giver udtryk for, at udendørsarealerne uden for Vadehavscentret godt kunne være mere børnevenlige og have flere aktiviteter som binder det indendørs og udendørs sammen.

“Der mangler nogle aktiviteter for børn i udendørsarealerne og den lille have indbød ikke til leg. I Thyborøn har de nogle udendørs vandbassin med levende dyr og kviksand - det er fedt, de er i forlængelse af aktiviteterne indendørs.”

- Besøgende på Vadehavscentret (Forældre, børnefamilie)

De unge kan være svære at engagere

De forældre, der havde unge med på Vadehavscentret fortæller, at de var sværere at engagere, men at de heller ikke havde haft den store

interesse i at komme med. Som en forældre beskriver det, blev den unge “slæbt” med, og gav udtryk for at kede sig undervejs rundt i udstillingen. Forældrene giver udtryk for, at det ikke skyldes, at oplevelsen ikke levede op til deres forventninger. De havde på forhånd forberedt sig på, at det nok ikke ville fange deres interesse, fordi det har været deres erfaring fra andre steder. Og at det kan være svært at finde noget de bliver interesseret i. Det handler selvfølgelig om den sociale dynamik i den enkelte familie, og de unges udgangspunkt for besøget, men mere overordnet tegner det et billede af, at netop de unge kan være sværere at engagere udstillingen sammenlignet med de yngre børn.

En af forældrene fortæller, at hun sammen med sin teenagedatter ventede længe på at se filmen i biografen, og at det var en slem skuffelse, fordi den ikke var velproduceret og blev oplevet som “gammeldags”. Filmmediet er ellers ifølge forældrene oplagt til at fange de unges interesse, men de stiller store krav til kvalitet. VR-kikkerterne var det formidlingselement, der fangede de unge mest, hvilket måske skyldes den moderne teknologi.

Udstillingen skaber en inspirerende ramme for skolebesøg

Skolebesøget adskiller sig også fra det traditionelle besøg ved at være del af et formaliseret

undervisningsforløb, der involverer andre undervisnings- og formidlings-elementer i de tilstødende undervisningslokaler og ved stranden. Børnenes oplevelse i udstillingen er styret af en naturvejleder, der guider børnene rundt til udvalgte dele af udstillingen. Ifølge skolelærerne synes eleverne, at det var spændende at lytte til guiden, og at naturvejlederne var gode til at formidle på en pædagogisk måde og løbende inddrage eleverne gennem dialog og spørgsmål. Dertil er eleverne ofte klædt på til oplevelsen, fordi de er blevet præsenteret for Vadehavet i et undervisningsforløb forinden besøget.

Børnene får efter endt undervisning mulighed for at gå på opdagelse i udstillingerne på egen hånd. Der har dog kun været afsat 20 minutter til dette. Det forholder sig anderledes for børnene, der oplever Vadehavscentret sammen med deres familie. Deres oplevelse er knap så styret og tidsbegrænset, og der er ikke guide på. En anden forskel er, at skolebesøget udover en guidet rundvisning i udstillingerne også består af en tur til stranden eller Mandø.

Ny viden opstår i koblingen mellem oplevelser inde og ude

Genstandsfeltet for evalueringen er afgrænset til de indendørs udstillinger på Vadehavscentret. På trods af denne afgrænsning, så er forældrene og skolelærernes overvejelser om koblingen

mellem aktiviteterne indendørs og udendørs et interessant perspektiv at inkludere i evalueringen. Vadehavscentret sælger blandt andet ture til Mandø og en Sea Explorer tur, hvor gæsterne sammen med en naturvejleder går på jagt efter Vadehavets dyr i mudderet og vandet ved stranden. Flere af børnefamilierne giver eksempler på, at deres børn lærte noget ved først at opleve sandkasse i udstillingen og derefter, at se højvande ude ved Vadehavet. Børnene refererede til sandkassen og lærte, hvordan det hang sammen. Nogle andre børn genkendte sandormene i sandbunden fra det digitale spil, hvor de havde fodret en fugl med sandorme. Også eleverne, der var på lejrskole, var meget fascinerede af de levende dyr, de fandt i vandkanten, og som de efterfølgende fodrede dyrene i røreakvariet med, da de senere på dagen besøgte Vadehavscentret. De lærte på den måde om fødekæden.

“Det er oplagt at tage derhen med børn. Det er kombinationen af inde og ude, der er god. Altså først viser vi børnene alle de her fænomener, som de så selv kommer ud og oplever på Mandø.”

- Besøgende på Vadehavscentret (Skolelærer)

Eleverne mærkede Vadehavet på egen krop, og det tilføjer ifølge lærerne en ekstra dimen-

sion og et godt udgangspunkt for at lære om Vadehavet. For eleverne, der til dagligt bor i byerne, var det en meget anderledes og unik oplevelse, at undervisningen foregik i vandkanten. Det gjorde ifølge lærerne stort indtryk på dem. I nogle tilfælde et større indtryk end selve Vadehavscentret.

I den forbindelse er det dog afgørende om turen til vandet ligger før eller efter besøget i udstillingerne. Nogle af skolelærerne giver udtryk for, at det var uhensigtsmæssigt, at de startede med en tur til Mandø og sluttede i udstillingerne. Turen til Mandø var en stor succes, men eleverne var trætte, da de efterfølgende skulle have en guidet tur i udstillingerne. Trætheden gik ud over deres evne til at koncentrere sig i udstillingen og dermed læringspotentialen. Det havde været mere givtigt for elevernes læring, hvis rækkefølgen var omvendt, og at børnene havde fået “sat scenen” først.

6. Methode

6. Metode

Evalueringen er baseret på kvalitative metoder, da vi ønskede at undersøge brugernes oplevelse, udbytte og læring af udstillingerne. I forhold til læringsaspektet er det en vigtig pointe, at læringen indgår som del af den samlede besøgsoplevelse. I besøgsoplevelsen indgår også det sociale samvær med andre samt at blive underholdt, opleve nyt eller dyrke en særlig interesse. Læringsaspektet går på tværs af de forskellige komponenter som oplevelsen indeholder, og vi behandler derfor læring som en integreret del af besøgsoplevelsen.

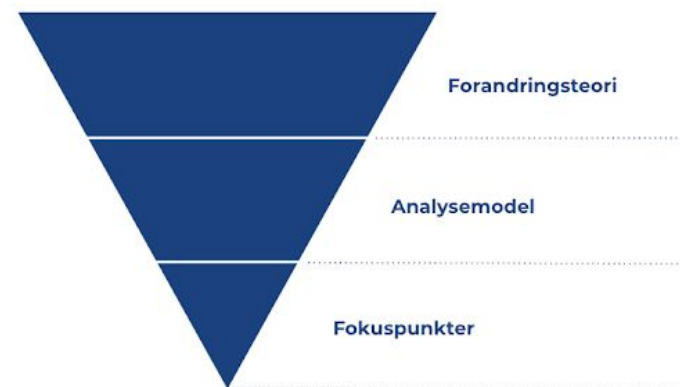
Den primære dataindsamling foregik på Vadehavscentret i forbindelse med gæsternes besøg i udstillingerne. Vores tilstedeværelse i udstillingerne gav os mulighed for at få en dyb indsigt i, hvordan besøget i Vadehavscentret udspillede sig på tværs af forskellige typer besøgende, og hvordan de interagerer med udstillingselementerne i de forskellige rum og temaer. Dataindsamlingen skete over tre omgange (uge 27, 35 og 39 i 2020), hvor to erfarne konsulenter fra Seismonaut var til stede på Vadehavscentret i fem hele dage.

Dataindsamlingen er gennemført i løbet af sommeren og efteråret 2020 og det kan derfor ikke undgås, at covid-19 kan påvirke resultatet af undersøgelsen. Eksempelvis har det for gæsterne ikke været muligt at tilgå al formidling, da nogle af formidlingselementerne har været lukket ned pga. frygt for smittespredning. Det har ført til utilfredshed hos nogle gæster, mens andre har accepteret begrænsningerne. Publikumssammensætningen er muligvis også anderledes end normalt, da nogle gæster har undladt at besøge museer og andre oplevelser, der foregår indendørs på grund af covid-19, samt at der har været langt flere danske gæster end normalt.

Som afsæt for evalueringen er der udarbejdet en forandringsteori. Det metodiske afsæt for evalueringen er procesbaseret og baseret på en forandringsteori, der beskriver sammenhængen mellem aktiviteten (besøg i udstillingen), og de direkte resultater for gæsten samt den potentielle betydning på længere sigt (brugerrettet effekt). I evalueringen har der været særligt fokus på at afdække, hvordan de direkte

publikumsrettede aktiviteter (i udstillingerne) påvirker gæsten og skaber læring i form af ny viden, refleksion og aktiv deltagelse.

For at undersøge dette har vi udviklet en analysemodel og en række fokuspunkter, der er blevet anvendt som redskab i den kvalitative dataindsamling. Dimensionerne i analysemodellen udgør samlet set fundamentet for at skabe en engagerende, sanselig og lærende besøgsoplevelse.

Figur 3: Operationalisering af forandringsteori til undersøgelsesredskab

Analysemodel og fokuspunkter

Analysemodellen består af dimensionerne; flow, æstetik, interaktion, fordybelse og ny viden, og dimensionerne er blevet belyst gennem den kvalitative undersøgelse. Dimensionerne rummer tilsammen følgende fokuspunkter, som vi har haft for øje undervejs:

- **Tema:** Her undersøges det, hvilke narrativer udstillingen består i og hvordan de besøgende ledes igennem fortællingerne.
- **Orientering:** Her er fokus på flowet i udstillingen. Hvilke fysiske tegn navigerer de besøgende efter, når de bevæger sig gennem udstillingen?
- **Genstande:** Her kigger vi nærmere på, hvordan genstandene i udstillingen påvirker oplevelsen. Det indebærer et fokus på genstandenes og de scenografiske objekters oplevelsesmæssige potentiale.
- **Tekster:** Det undersøges om teksterne i udstillingen er læseværdige og læselige. Hvordan opleves tekstens længde, tone of voice og brugen af fakta og fiktion? Og hvad med tekstens placering og synlighed?
- **Lyd:** Her fokuserer vi på lydsiden af udstillingen. Både i forhold til stemningsskabende lydlandskaber i rummet og lydfortællinger. Lægger de op til en individuel eller

social oplevelse? Og hvordan er oplevelsen af interfacet?

- **Film:** Fokus er her på de film, der indgår i formidlingen i udstillingen. Hvad karakteriserer de besøgendes oplevelse af filmene?
- **Interaktive installationer:** Her undersøger vi de besøgendes oplevelse af de interaktive installationer, der bruges som supplement til den analoge formidling i udstillingen.
- **Mundtlig formidling:** Mundtlig formidling i form af formidlingsaktiviteter og guidede ture i udstillingen er et ekstra lag til formidlingen. Hvordan oplever de besøgende de tilbud?

Aktiviteter i dataindsamlingen

Dataindsamlingen består af følgende aktiviteter:

Kortlægning af udstillinger og gennemgang med leder: For at skabe et solidt udgangspunkt for undersøgelsen startede vi med at lave en eksplorativ gennemgang af alle syv udstillingsrum, hvor vi kortlagde formidlingsgreb i forhold til mulighed for aktiv deltagelse, refleksion, visuelle/æstetiske virkemidler med mere i det enkelte rum. I forlængelse heraf foretog vi en 'walk-along' med Vadehavscentrets leder, som perspektiverede og uddybede de bagvedliggende tanker og principper for indretning, design og formidling gennem udstillingen.

Kvalitative interviews med udvalgte medarbejdere: Vi interviewede tre medarbejdere fra Vadehavscentret, hvor formålet var at afdække den viden og indsigt, som de som formidlere og frontpersonale har fra den daglige og direkte kontakt med gæsterne. De sidder inde med en stor viden om gæsternes adfærd og interesser, og hvad der er vigtig for dem.

8 walk-alongs med gæster i udstillingerne: Walk-alongs er en dybdegående kvalitativ metode. Metoden trækker på elementer fra både interviews og observation. Vi fulgte en gruppe rundt på deres besøg og undervejs observerede vi deres adfærd og stillede dem løbende uddybende spørgsmål. Metoden giver mulighed for at undersøge de sanselige aspekter af oplevelsen, og vi får afdækket deres umiddelbare holdninger, indtryk og associationer til de fysiske omgivelser - noget der kan være meget abstrakt og svært at genkalde sig i en traditionel interview situation off site.

47 korte semi-strukturerede interviews med gæster i udstillingsrummene og ved besøgets afslutning: For at afdække gæsternes oplevelse i de syv tematiske udstillingsrum gennemførte vi 47 korte kvalitative interviews med besøgende in situ i hver af rummene. Dette gav os mulighed for både at observere gæsternes adfærd og stille uddybende spørgsmål til deres oplevelse af specifikke udstillings- og formidlingslementer.

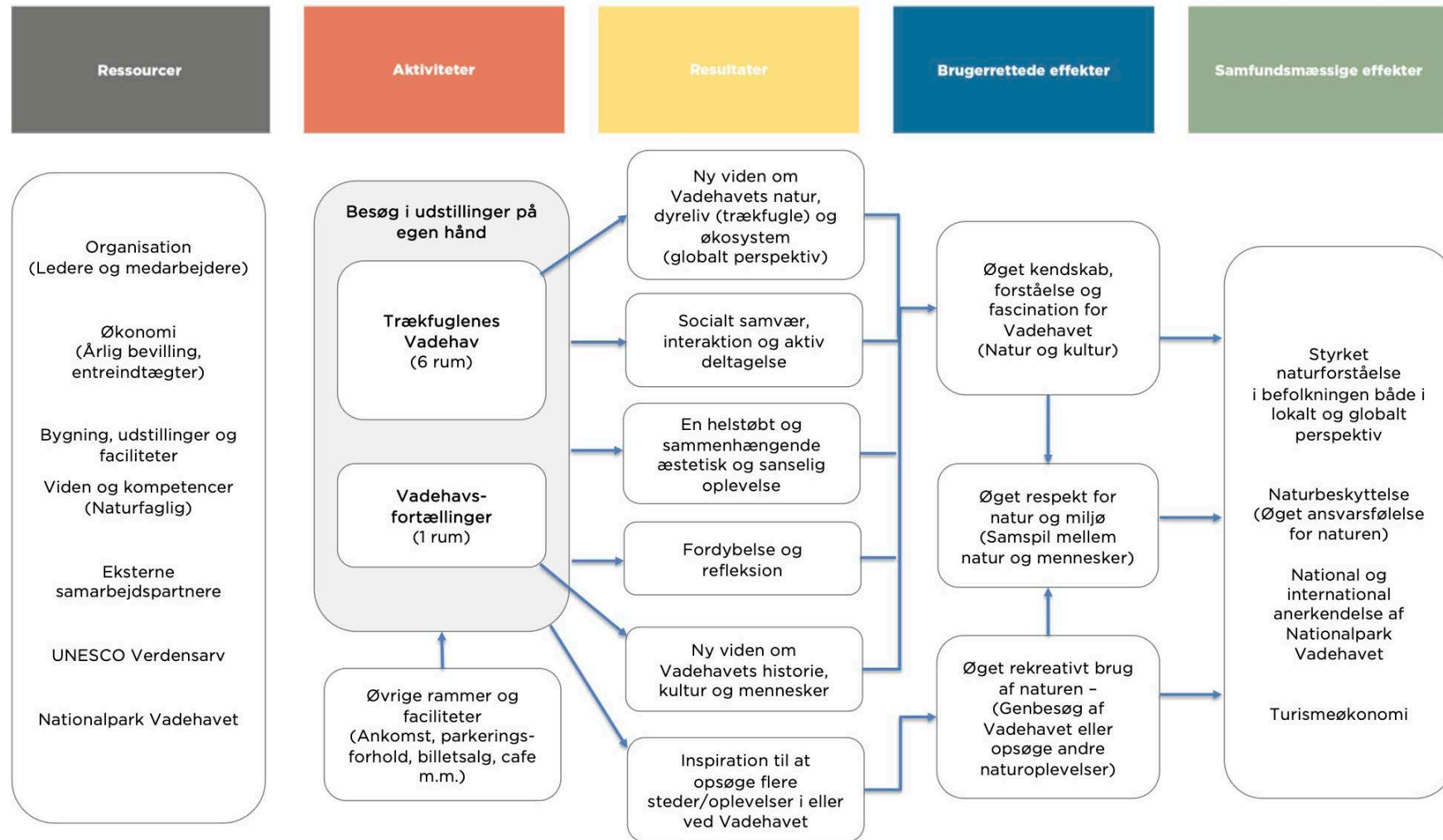
Derudover interviewede vi gæster ved afslutningen af deres besøg eller når de tog sig en pause i caféen. Disse interviews havde et mere overordnet fokus på det samlede udbytte og oplevelse af Vadehavscentret.

Skoleklassers oplevelse af udstillingen: Vi fulgte to hold skoleklasser; henholdsvis 6. klassetrin og 7. klassetrin på deres besøg i udstillingerne som del af deres undervisningsforløb. Vi observerede elevernes adfærd i udstillingen og foretog et kort interview med klasselæreren til sidst for at få deres perspektiv på læringsselementet i besøget. Derudover foretog vi to telefoninterviews med andre skolelærere (5. klasse) ca. en måned efter deres besøg.

7 interviews med børnefamilier gennemført 1-2 måneder efter deres besøg: Til at afdække, hvordan børn oplever udstillingerne i Vadehavscentret, gennemførte vi telefoninterviews med børnefamilier en måned efter deres besøg. Formålet med disse interviews var at undersøge, hvad der særligt fangede børnenes interesse, og hvad der ikke gjorde.

Bilag: Forandringsteori

Evaluering af Vadehavscentret - læring og udbytte
 Målgruppe: Besøgende i Vadehavscentrets udstillinger

SEISMON¹UT

E

S

O

T

N

I

M

U